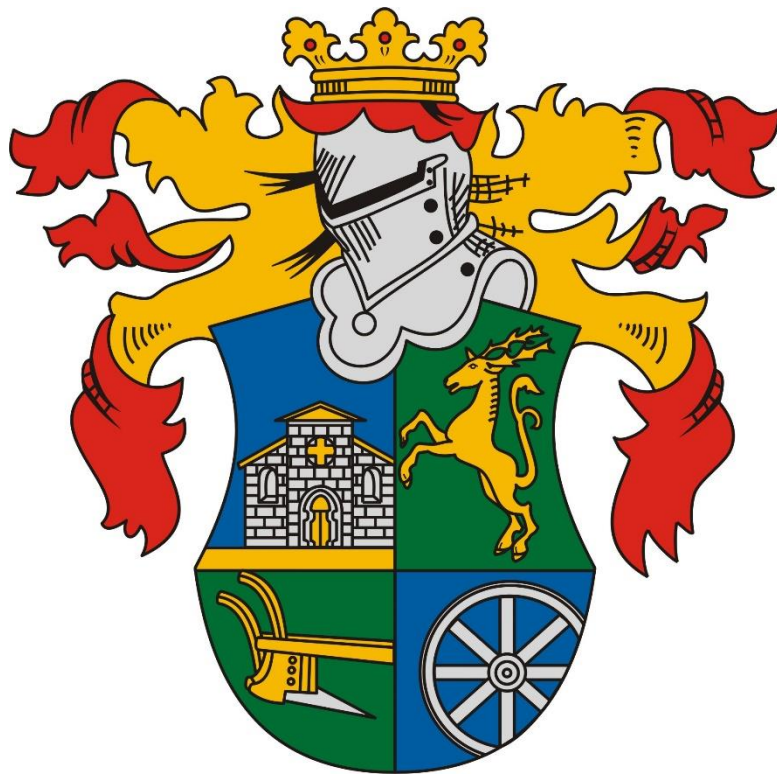

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Vállus Község Önkormányzata

**2023-2028
I. felülvizsgálat: 2025. február**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	72
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	81
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	90
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	99
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	100
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	102
1. A HEP IT részletei	102
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	102
Jövőképünk	103
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	105
3. Megvalósítás	112
3.1 A megvalósítás előkészítése	112
3.2 A megvalósítás folyamata	112
3.3 Monitoring és visszacsatolás	115
3.4 Nyilvánosság	115
3.5 Kötelezettségek és felelősség	115
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	116
4. Elfogadás módja és dátuma	117

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Vállus Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Vállus község közigazgatási területe a Keszthelyi-fennsík és kis részben az ennek részét képező Várvolgyi-medence területére esik. A környező erdők és a változatos domborzati viszonyok jellemzik, a község területének legnagyobb része (86,5 %) erdő. Vállus község a Várad-tető és a Láz-tető között egy É-D-i irányú, hosszan elnyúló völgyben fekszik. Az ÉK-ról érkező Csetényi-patak a község belső szakaszát érintve és a Várad-tetőt megkerülve hagyja el a községhatárt.

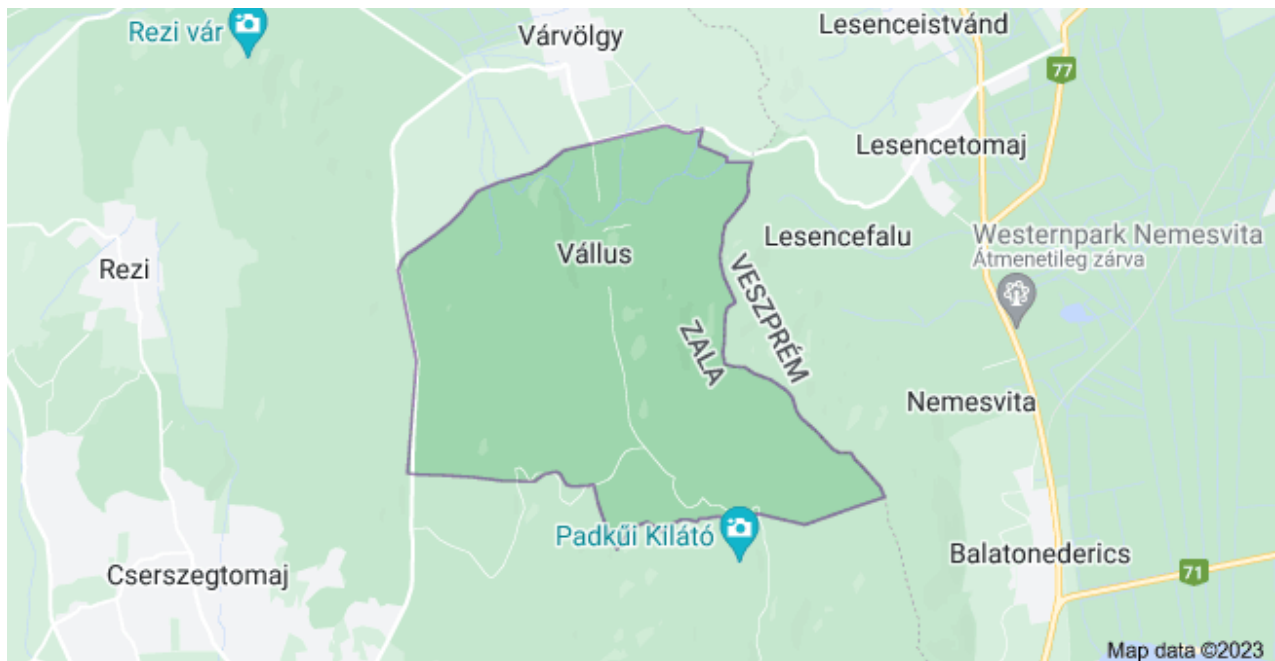
A település Zala megye Veszprém megyével határos szélén található, melyre Keszthelyről indulva a Várvolgyi úton, vagy a 84-es főútról Lesencetomajnál lekanyarodva lehet eljutni.

Vállus „egyutcás” település néhány zsákutcával. Egy csendes, nyugodt kistelepülés, amely kiváló helyszíne a falusi turizmusnak. Egy erdei műút köti össze Balatonyörökkel, így a Balaton 8-10 km távolságra található, de Keszthely is csak 16 km-re van a településtől.

2013. január 1-től új járási közigazgatás jött létre Magyarországon, ennek következtében minden 2000 fő alatti településen megszűnt a Polgármesteri Hivatalok önálló működése. Vállus önkormányzati feladatait 2015. január 1-től a Gyenesdiási Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A vállalusi önkormányzati hivatalban hetente (keddenként) van ügyműködés a lakosok számára.

Válluson egy civil szervezet működik a Vállus és Vidéke Fejlődésért és Turizmusáért Egyesület, amely a településfejlesztési és rendezvényszervezési feladatokban segíti az önkormányzat munkáját.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Vállus a Keszthelyi-hegység dombvonulatai között helyezkedik el festői környezetben. Az erdővel szegélyezett, hegyoldalban megbújó, természeti környezetével harmonikus egységet képező település tájképi értékkel bír. Csodálatos panoráma és a szelíd dombokon régi pincék valamint új nyaralók fogadják az idelátogatókat. Természeti érték a Pannon tájra jellemző gazdag flóra- és faunavilág. Vadállománya gazdag szarvas, őz, vaddisznó csoportokban, a vadászatot kedvelők igazi paradicsoma.

Az épített környezet értékei közül kiemelkedik a római katolikus **Szent Mihály templom**, melyben a 2007-ben feltárt, a világon egyedülálló **szekkő festmény** a templom szentélyében található. A templomhoz kapcsolódik egy helyi legenda is: a benne található Mária-szobrot (karján a gyermek Jézussal) egy áradás sodorta el a közeli pálos kolostorból, és így került a templomba.

A falu központjában, a templom mögött áll **Szent István szobra** és a **Vállusi Rendezvénypajta**, amely a közösségi élet egyik meghatározó helyszíne. Itt rendszeresen tartanak kulturális és helyi eseményeket, vásárokat, koncerteket és fesztiválokat, miközben a helyi termelők és kézművesek is bemutatják portékáikat.

Vállus központjában, az autóbusz-forduló délnyugati részén található egy hatalmas kőtömbön elhelyezett, fából faragott **II. Rákóczi Ferenc mellszobor**. Az alkotás Mányoki Ádám híres festményét idézi, megjelenítve a fejedelem jellegzetes hosszú haját, bajuszát és viseletét.

Kulturális programok megrendezése az év jeles napjaihoz kötődik. Ilyen programok a Gyereknapi, a Juniális, az Idősek napja, vagy a Szent Mihály búcsú.

Vállus település gazdag látnivalókban:

- **Medvehagyma tanösvény:** A Vállus központjából induló tanösvény 15 állomáson keresztül tárja fel a környék nevezetességeit, szépségeit.
- A Keszthelyi-hegységben, Vállus közelében található a 16 méter magas **Láz-tetői kilátó**. A faszerkezetű építményről csodás panoráma nyílik a Rezi várra, a Zalaszentlélek szőlőhegyre és a Tátikahegyre. A kilátó a Medvehagyma Tanösvény mentén érhető el, amely Vállus központjából indul. Ideális túracélpont a természetkedvelők számára.
- Vállus közelében, a Keszthelyi-hegységben található egy **katonai kutyatemető**, amely az egykori légvédelmi bázison szolgáló katonák kutyáinak állít emléket. A temető egyszerű fakeresztekkel áll, és a Büdöskúti pihenőháztól rövid sétával érhető el.

- A **Vállusi Vadlán-lik** a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén található barlang, amely a Keszthelyi-hegységben, Vállus közelében helyezkedik el. A barlang a néphit szerint a "vadlányok" búvóhelyeként ismert, akik a legenda szerint a környéken éltek. A barlang bejárata a Medvehagyma Tanösvény 4. állomásánál található, és a tanösvény mentén könnyen megközelíthető. A Vállusi Vadlán-lik a négy magyarországi Vadlán-lik egyike.

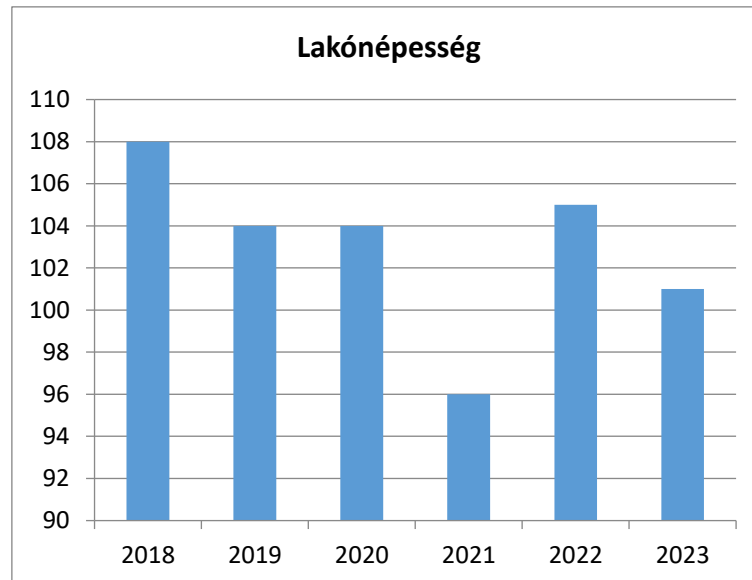

A település demográfiai helyzete

A település általános demográfiai folyamatairól a Központi Statisztikai Hivatal főbb demográfiai mutatóinak segítségével nyerhetünk képet. Ezek elemzésére elsősorban az esélyegyenlőség szempontjából releváns célcsoportok beazonosítása céljából van szükség. A fejlett társadalmakra jellemző demográfiai folyamatok –alacsony születési ráta, születéskor várható élettartam emelkedése, a népesség előregedése- sajnálatos módon hazánkban is egyre láthatóbbá válnak. A KSH statisztikai adatai alátámasztják, hogy ezen aggasztó tendenciák települési szinten is leképeződnek, ennek megfelelően Vállus demográfiai adataiban is az előregedő társadalmakra jellemző trendek mutatkoznak meg.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	108	bázis év
2019	104	96,30%
2020	104	100,00%
2021	96	92,31%
2022	105	109,38%
2023	101	96,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

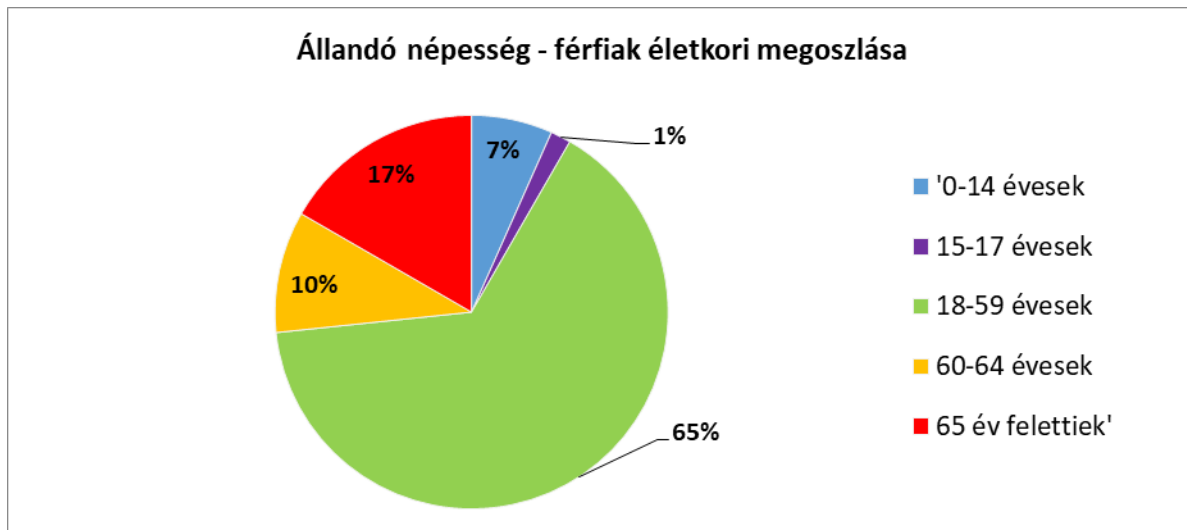
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A lakónépesség 2018 és 2023 között ingadozott. 2019-ben 3,7%-os csökkenés, majd 2020-ban stagnálás volt. 2021-ben 7,7%-os visszaesés következett, míg 2022-ben 17%-os növekedés történt. 2023-ban ismét csökkenés, 13,2%-os volt. Az adatok hullámzó tendenciát mutatnak, stabil növekedés nélkül.

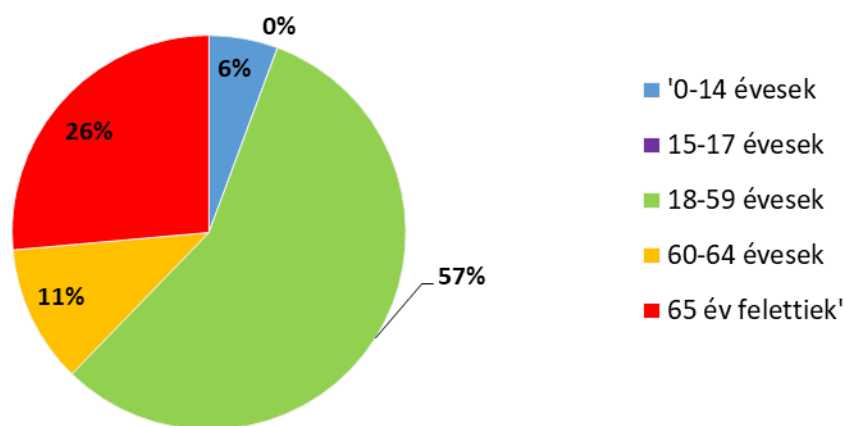
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2023)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	60	53	113	53,10 %	46,90 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			0	0,00%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	4	3	7	3,54%	2,65%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	0	1	0,88%	0,00%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	39	30	69	34,51 %	26,55 %
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	6	6	12	5,31%	5,31%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	10	14	24	8,85%	12,39 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2023-as adatok szerint a település állandó népességének 53,10%-a férfi, míg 46,90%-a nő, tehát a férfiak kis mértékben többen vannak. Az arányok viszonylag kiegyenlítettek, de a férfiak túlsúlya a férfiak magasabb arányában mutatkozik a munkaképes korosztályban (18-59 évesek), ahol a férfiak 34,51%-ot, míg a nők 26,55%-ot képviselnek.

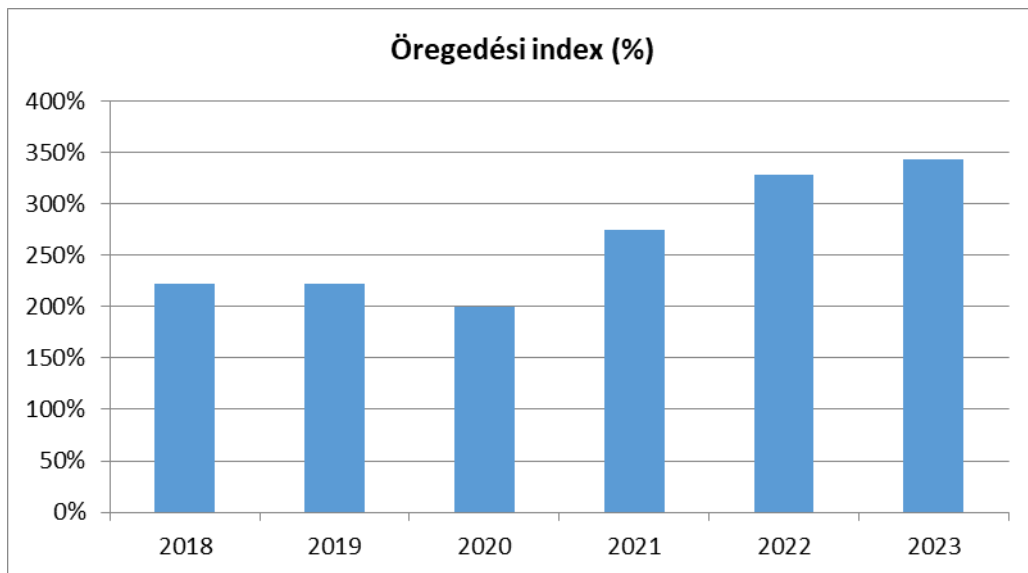
A korcsoportok szerint a fiatalabbaknál (0-14 évesek) több férfi él, míg az idősebbek (65 év felett) körében a nők vannak többségben, ami a férfiak magasabb halandóságával magyarázható. A 60-64 éveseknél egyenlő a nemek aránya, és az idősebb korosztályokban (65 év felett) a nők dominálnak, amely a férfiak magasabb halandóságával magyarázható.

Helyi esélyegyenlőség szempontjából: A férfiak dominanciája a munkaképes korosztályban kedvező lehet a gazdasági aktivitás szempontjából, azonban az idősebb női lakosság magasabb aránya arra utalhat, hogy több szociális támogatásra és egészségügyi szolgáltatásra lehet szükség, különösen az idősebb női lakosság körében. A nők magasabb aránya az idősebbek között esélyegyenlőségi intézkedéseket igényelhet, mint például a szociális ellátások és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	20	9	222,20%
2019	20	9	222,20%
2020	20	10	200,00%
2021	22	8	275,00%
2022	23	7	328,60%
2023	24	7	342,90%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index, a 65 év feletti népesség és a 14 év alatti népesség egymáshoz viszonyított 100 % fölötti aránya jelzi azt, hogy a település lakossága előregedőben van. A lakosság előregedése természetesen országos jelenség, de az adatok alapján Vállust fokozottan érinti ez a folyamat. Esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy előregedő település esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség. Vélhetően és a táblázatból egyértelműsítve a 0-14 éves korosztály alacsony száma azzal magyarázható, hogy csökken a gyermekvállalási kedv, a fiatalok jobb munkalehetőséget remélve elvándorolnak.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-9,20
2019	-37,70
2020	9,60
2021	-60,00
2022	-10,00
2023	-29,10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A „**Belföldi vándorlási egyenleg 1000 állandó lakosra vetítve**” egy **relatív demográfiai mutató**, amely a település állandó lakosainak számához viszonyítva fejezi ki az adott évben beköltözők és elköltözők különbségét.

A vizsgált hat évből öt évben negatív volt a vándorlási egyenleg, vagyis Vállus több lakost veszített, mint amennyit nyert belföldi vándorlás révén.

2020-ban pozitív változás történt, amely mögött állhatott a COVID-19 járvány miatt megnövekedett vidékre költözési hajlandóság.

2021-ben drasztikus elvándorlás következett be, amelyet valószínűleg gazdasági vagy társadalmi tényezők befolyásoltak.

2022-ben némi javulás volt tapasztalható, de 2023-ban ismét jelentős negatív egyenleg alakult ki.

Összességében Vállus lakosságát a belföldi vándorlások csökkenő irányba befolyásolták az elmúlt években, kivéve a 2020-as évet, amely átmenetileg pozitív fordulatot hozott.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-18,40
2019	0,00
2020	-9,60
2021	-20,00
2022	0,00
2023	-9,70

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A „Természetes szaporodás 1000 lakosra vetített száma” mutató az élveszületések és halálozások különbségét fejezi ki relatív értelemben. Pozitív érték népességnövekedést, míg negatív érték népességcsökkenést jelent a természetes népmozgalmi folyamatok révén.

A településen hosszú távon a természetes fogyás a jellemző, mivel a vizsgált 6 évből 4 évben negatív volt az egyenleg. 2021-ben volt a legnagyobb mértékű fogyás (-20,0 fő/1000 lakos), ami összefügghet az országos halálozási trendekkel, például a COVID-19 járvány hatásával. 2019-ben és 2022-ben a születések és halálozások száma azonos volt, így a település lélekszáma természetes úton nem változott. Ez szokatlan, mivel általában vagy csökkenés, vagy növekedés figyelhető meg. A pozitív természetes szaporodás egyáltalán nem fordult elő, ami azt jelenti, hogy a település népessége a születések révén nem gyarapodott egyik évben sem.

A természetes fogyás hosszú távon komoly kihívásokat jelenthet Vállus számára. Mivel több a halálozás, mint a születés, a település lakossága fokozatosan csökken. Ennek egyik következménye lehet a népesség elöregedése, hiszen ha kevés gyermek születik, az idősebb korosztály aránya egyre növekszik. Ez hosszabb távon növelheti az egészségügyi és szociális ellátás iránti igényt, miközben a munkaképes lakosság száma csökkenhet.

A folyamatos népességfogyás miatt a település vonzereje is csökkenhet, ami kevesebb új beköltözőt és kisebb gazdasági aktivitást eredményezhet. Ha a tendencia folytatódik, egyes szolgáltatások fenntartása is nehezebbé válhat, például a közlekedés vagy a helyi vállalkozások működése.

Annak érdekében, hogy a település népessége stabil maradjon, fontos lehet olyan intézkedések bevezetése, amelyek támogatják a családokat, ösztönzik a fiatalokat a helyben maradásra, vagy vonzóvá teszik a betelepülést. Ilyen lehet például a lakhatási támogatás, a munkahelyteremtés vagy a közösségi programok fejlesztése.

Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség olyan eszmék, melyek közösségünk értékrendjének alapját képezik, így e jogok érvényesülését az Önkormányzat minden településünkön élő és ide látogató polgár számára maradéktalanul biztosítani kívánja a társadalmi élet minden területén. Célunk, hogy az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség ne csupán hangzatos fogalmak, hanem a gyakorlatban is érvényesülő, az emberi élet minden színterén alapvetőnek tekinthető, természetes és érezhető jogok legyenek településünkön. Felelősséget kívánunk vállalni az egyenlő bánásmód követelményének érvényre juttatása, az esélyegyenlőség előmozdítása terén egyrészt az által, hogy a döntéshozatal, a szolgáltatások tervezése, szervezése során kiemelt figyelmet fordítunk ezen értékek érvényesítésére, másrészt a települési intézményekkel, egyházi és civil szervezetekkel való együttműködés, a lakosság aktivizálása, jogtudatosságának növelése, illetve közösségfejlesztés révén is. Küldetésünknek tekintjük továbbá, hogy településünk lakói helyben jussanak hozzá mindazon szolgáltatásokhoz, lehetőségekhez, melyekre a megfelelő életszínvonal elérése, fenntartása szempontjából szükség lehet, illetve hogy Vállus egy mindenki számára vonzó, élhető település maradjon a jövőben is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Vállus település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- **Új Roma Stratégia (2019-2030)**

Tízéves időtávra a diagnózis alapú felzárkózás célkitűzéseinek, valamint a beavatkozás irányainak meghatározását célozza Magyarország szegregációval érintett települései tekintetében az Új Roma Stratégia (2019-2030). A stratégia a romákat érintő kulcsproblémákra reagál, újfajta, diagnózis alapú megközelítést alkalmazva. Lényege a célzott segítség és beavatkozás, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fejlesztési eszközöket

a helyben felmért problémákhoz, szükségletekhez kell igazítani. A megközelítés hatékony beavatkozást és forrásfelhasználást tesz lehetővé az érintett területeken.

- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)**

A 88/2009. (X.29.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) jövőkép, amely felvázolja az ifjúsági korosztályok fejlődésének optimális irányait. Célja, hogy hosszú távon irányt szabjon az ifjúság életfeltételeinek javításához, segítséget nyújtson a szféra valamennyi szereplőjének az ifjúsággal kapcsolatos intézkedések tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához. A NIS mint keret, lehetőséget ad arra, hogy kormányzati ciklusokon átívelő célokkal és irányokkal lehessen tervezni.

A Stratégia, mint alapidokumentum meghatározza a fejlesztés fő irányait; megvalósításához – a feltételek folyamatos felülvizsgálata mellett – cselekvési tervek készülnek, amelyek konkrét feladatokat határoznak meg az érintett ágazati miniszterek részére. A stratégia javaslatot tesz továbbá az ifjúság élethelyzetét meghatározó jogszabályi környezet áttekintésére, felülvizsgálatára.

- **„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

A „Legyen jobb a gyermekeknek” 2007-2032. évekre vonatkozó Nemzeti Stratégia alapvető célkitűzése, hogy egy generáció alatt jelentősen csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységét.

A 2007-ben született Nemzeti Stratégia alapja a gyermek jogának elismerése olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a testi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Központi fogalma a gyermek mindenek felett álló érdeke.

A Stratégia átfogó célként fogalmazza meg a gyermekek és családjaik szegénységének csökkentését, a gyermekek továbbtanulási esélyeinek és életkilátásainak kiegyenlítését, a gyermeki kirekesztés, szegregálás és a mélyszegénység szélsőséges formáinak, valamint az életésélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentését. A stratégia kiemelt fejlesztést igénylő területeként jelöli meg a foglalkoztatást, az anyagi helyzet javítását célzó ellátásokat, a lakhatási feltételek javítását, az iskolai pályafutás segítségét, a gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és szakellátások fejlesztését, valamint az egészségesebb gyermekkor biztosítását. Kiemelt figyelmet fordít továbbá a roma nemzetiségű és fogyatékossgal élő gyermekekre. Bár a „Legyen jobb a gyermekeknek” stratégia 2032-ig került meghatározásra, céljai és eszközei nagyrészt beépült a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia keretei közé.

- **Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)**

A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét elősegítő Nemzeti Stratégia a nemzetközi cselekvési programokkal összhangban határozza meg hat prioritását. Ezek közül kiemelkedő a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása, a politikai és gazdasági döntéshozatalban való részvétel aránytalanságainak csökkentése, valamint a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorítása. A prioritások megvalósításához a stratégia részben általános, részben konkrét cselekvési javaslatokat dolgoz ki, a változások méréséhez mutatókat állapít meg.

- **Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)**

A 2009-ben elfogadott Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X.2.) OGY határozat) összhangban van az ENSZ és az Európai Unió elveivel és törekvéseivel. Szemlélete, irányelve, megállapításai, máig aktuálisak. Az aktív idősödés elveit szem előtt tartva fogalmazza meg törekvéseit. Szemléletében haladó gondolkodásmódot tükröz az aktív idősödés gondolatának támogatása mellett azzal, hogy az időseket a maga emberi teljességében és méltóságában szemléli, valamint a figyelmet az emberi élet kiteljesedésére fordítja, és nem kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra szűkíti le, vagy deficitekre fókuszál. A stratégia legfontosabb elvárásként fogalmazza meg, hogy az idős ember a társadalom megbecsült tagja legyen, egészséges legyen, és ne legyen magányos, továbbá biztonságban és védettségben élhessen.

További célkitűzéseket így fogalmazza meg az Idősügyi Nemzeti Stratégia 2034-ig: „a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz, az egészségben eltöltött évek számának növelése, az aktív élet fenntartásának növelése, az időskori jövedelembiztonság megteremtése, a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és az idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével, az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával. Az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is. A Stratégia feladatként jelölte meg az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztését már fiatal korban, a társadalmi szemléletváltást mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.”

- **Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)**

2006-ban fogadta el az Országgyűlés a 2007-2013-as évekre szóló Országos Fogyatékosügyi Programot. Ennek alapelvei közül kiemelhető a „semmit rólunk, nélkülünk” elve, amely alapján a fogyatékos személyek saját jogon vagy képviselőik (támogatóik) útján vesznek részt az életüket meghatározó döntések előkészítésében, meghozatalában és végrehajtásában. Az Országos Fogyatékosügyi Program négy cél köré csoportosítja a fogyatékosokkal élők helyzetének javítását.

- A rehabilitációval kapcsolatos céljai közül kiemelkedő a prevenció, további prioritás a fogyatékoság egységes felmérési rendszerének kidolgozása, valamint komplex rehabilitációs rendszer kiépítése.
- A társadalmi szemlélet megváltoztatása érdekében a stratégia a fogyatékosokkal élő személyek integrációja és intézményekből való kitagolására fókuszál.

A stratégia felismeri, hogy a fogyatékosokkal élő személy nem független családi környezetétől, ezért fontos cél a fogyatékos családtag ápolásának társadalmi és anyagi elismerése, emellett a fogyatékosokkal élő személy önálló életvitelének elősegítése is.

A fogyatékos személyeknek a társadalom életében való aktív részvételét elősegítendő szükséges az érdekvédelem, az érdekképviselet és az érdekvédelem megjelenítése a szakpolitikában. Végül szükséges a fogyatékos személyek megjelenése a médiában, továbbá a társadalom ismeretbővítése, attitűdjeik pozitív irányú változása érdekében.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Vállus Község Önkormányzatának Képviselő-testülete minden évben megalkotja éves költségvetését.

- Vállus település 14/2021. (IV.28.) számú határozattal jóváhagyott **Gazdasági programja**
- Vállus település 40/2022. (IX.20.) számú határozattal elfogadott **Településszerkezeti terve**
- Vállus település 40/2022 (IX.20.) számú határozattal elfogadott **Településfejlesztési Konceptiója.**
- Vállus település 14/2018. (III.20.) számú határozattal elfogadott **Településképi Arculati Kézikönyve**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **11/2021. (X.20.) önkormányzati rendelete a szociális ellátásokról és azok igénybevételéről**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **9/2016.(IX.7.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátás körzeteiről**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **9/2020.(IX.29.) számú rendelete a közművelődésről**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **10/2022. (IX.21.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **3/2018. (III.21.) önkormányzati rendelete Vállus község településképezének védelméről**
- Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének **7/2009. (VI.29.) önkormányzati rendelete a falugondnoki szolgálatról**

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Vállus Község Önkormányzata kötelező feladatainak egy részét nem önállóan, hanem térségi szinten, társulásban látja el.

A Keszthely és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás (a továbbiakban: Kistérségi Társulás) Keszthely székhellyel működik 17 tagönkormányzat közigazgatási területére kiterjedően. A Kistérségi Társulás tagjai: Balatongyörök, Bókaháza, Esztergályhorváti, Gétye, Gyenesdiás, Karmacs, Keszthely, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Vár völgy, Vindornya fok, Vindornyalak, Vonyarcvashegy, Zalaapáti, Zalaszántó, Zalavár. A különböző adottságú települések szövetsége sikeresen dolgozik együtt és a társulás munkaszervezete számos feladatot lát el a tizenhat település közös érdekét szem előtt tartva. Szociális szolgáltató központot üzemeltet, melynek fontos tevékenysége a házi segítségnyújtás és egyéb támogatások biztosítása az elsősorban idős és fogyatékos rászorulóknak.

2015-ben megalakult a **Hévíz-Balaton-Zalai Dombhátak LEADER Egyesület.** Az alapító települések: Alsópáhok, Balatongyörök, Bókaháza, Cserszegtomaj, Esztergályhorváti, Felsőpáhok, Gétye, Gyenesdiás, Hévíz, Karmacs, Nemesbük, Rezi, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Vár völgy, Vindornya fok, Vindornyalak, Vonyarcvashegy, Zalaapáti, Zalaköveskút, Zalaszántó, Zalavár. A szervezet a működési területén élő lakosság életfeltételeinek javítását, a vidékfejlesztés és területfejlesztés társadalmi-gazdasági szerepének erősítését tűzte ki célul.

A Zalaszántói székhelyű Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 1999. február 16-án alakult a következő települések önkormányzatai közötti együttműködés keretében: Gyenesdiás, Balatongyörök, Karmacs, Rezi, Vállus, Vár völgy, Vonyarcvashegy, Vindornya fok, Vindornyalak és Zalaszántó. A társult tagok közösen vállalták, hogy a családsegítési és gyermekjóléti feladatokat közösen szervezik meg. 2025 első negyedévében a szolgálat székhelye Gyenesdiásra kerül át.

Szociális alapszolgáltatások

Családsegítés keretében

Az életvezetési problémákkal, szociális gondokkal küzdő családok, illetve személyek szociális és mentálhigiénés ellátását biztosító személyes gondoskodást nyújtó ellátás.

A társult települési önkormányzatok közigazgatási területén az 1993. évi III. tv. 64-65. § aiban meghatározottak alapján a családsegítés az alábbi feladatok megvalósítására terjed ki:

- a családi szociális feszültségek okainak feltárása,
- a megoldásokra javaslat készítése és segítségnyújtás
- életvezetési /pl. nevelési, pszichológiai, egészségügyi/ tanácsadás vagy ennek megszervezése
- az egyének, a családok kapcsolatképességének javítása
- krízishelyzetben segítő beavatkozás
- speciális támogató, önsegítő csoportok szervezésének, működtetésének segítése
- természetbeni, anyagi és személyes támogatások közvetítése
- hivatalos ügyek intézésének segítése
- együttműködés más intézményekkel, társadalmi szervezetekkel, csoportokkal.

A Gyermekjóléti szolgáltatás keretében:

A gyermekjóléti szolgáltatás szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el.

A gyermekjóléti szolgáltatási feladatok, a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében 1997. évi XXXI. tv. 39-40. §-ai alapján:

- a gyermeki jogokról, támogatási formákról való tájékoztatás, a támogatáshoz történő hozzájutás elősegítése
- a családtervezési, nevelési, egészségügyi és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás
- szociálisan rászorult várandós anyák támogatása, segítése
- veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése,
- az előidéző okok feltárása
- család- és utógondozás biztosítása
- az egészségügyi és szociális ellátását,
- valamint hatósági beavatkozás kezdeményezése
- helyettes szülői hálózat szervezése.
-

A társulás működésében a 2015. évi CXXXIII. törvény nagy változást hozott, mely szerint a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet 2016. január 1-től, települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálatok, járási szinten a család- és gyermekjóléti központok keretében. Az intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is a Szoc. tv. és a Gyvt. tartalmazza.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisa (www.teir.hu), a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Magyar Államkincstár, a helyi Önkormányzat adatbázisai, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Jelentős segítséget nyújtottak a releváns adatok összegyűjtéséhez az

önkormányzat, valamint az önkormányzat intézményeinek nyilvántartásai és statisztikai. Ezenkívül támaszkodtunk egyes ágazati beszámolók megállapításaira, a különböző területeken dolgozó szakemberek tapasztalataira. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs vagy nem lehet, helyi ismertség alapján sikerült információkat szerezni.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység-fogalom értelmezésének számtalan megközelítése létezik mind a tudományban, mind a köznyelvben, hiszen számos tényező függvénye az, hogy adott társadalomban kit tekintünk szegénynek. Még inkább igaz ez a mélyszegénység fogalmára, ami érezhetően valami súlyosabb, tartósabb formájára utal a jelenségnek. A modern terminológiában már megjelentek olyan fogalmak, mint a társadalmi kirekesztettség és leszakadás, a depriváció vagy a marginalizáció, melyek mind-mind igyekeznek árnyalni a képet, melyet a szegénység fogalmáról alkotunk. Beszélhetünk abszolút és relatív szegénységről, továbbá a szegénység típusairól, dimenzióiról, és olyan szempontsorokról, melyekkel könnyebben leírható a jelenség. Ilyen például a Havas Gábor által összeállított kritériumrendszer, mely nagyon találóan írja le a mélyszegénység jelenségét. Eszerint azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek, az alábbiak jellemzik:

- nagyon alacsony iskolázottság,
- nagyon alacsony foglalkoztatási ráta,
- erős települési, lakóövezeti, térségi koncentráció és szegregáció,
- az ezekből következő súlyos szociális deficit és
- a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége.

Nem veszhetünk el azonban a fogalmi meghatározások labirintusában, a településünkön élők helyzetének pontos feltárásához szükség van egy olyan definícióra, melynek révén eligazodhatunk a statisztikai adatok elemzése során. Számos más helyi esélyegyenlőségi programhoz hasonlóan tehát jelen dokumentumban is azokat a személyeket tekintjük mélyszegénységben élőknek, akik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből egymaguk, önerőből kilépjenek. Magyarországon a létminimum hivatalos meghatározása és rendszeres publikálása 2015-ben megszűnt. Azóta a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) nem közöl hivatalos létminimum adatokat. Ennek következtében a létminimum aktuális értékéről nincsenek hivatalos adatok.

A minimálbér és a garantált bérminimum összegei azonban elérhetőek. 2025. január 1-jétől a minimálbér bruttó 290 800 forintra, a garantált bérminimum pedig bruttó 348 800 forintra emelkedett.

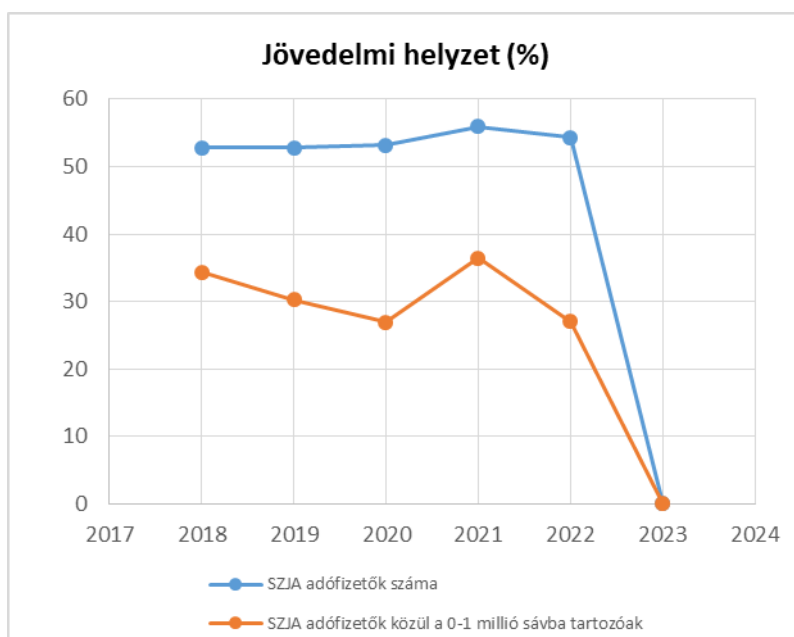
Ezek az összegek azonban nem feltétlenül tükrözik a létminimum szintjét, mivel a létminimum a megélhetéshez szükséges alapvető kiadásokon alapul, míg a minimálbér és a garantált bérminimum a munkavállalók számára törvényileg előírt legkisebb béreket határozza meg.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi helyzet a szegénység egyik legfőbb meghatározójának tekinthető.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	52,80	34,30
2019	52,80	30,30
2020	53,20	26,90
2021	55,90	36,40
2022	54,30	27,00
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az adatok alapján 2018 és 2021 között egyre többen fizettek személyi jövedelemadót Válluson, ami arra utal, hogy növekedett a foglalkoztatottság, vagy többen kerültek be az adórendszerbe.

A jövedelmek alakulása viszont változékony képet mutat. Az alacsony keresetűek aránya 2020-ig fokozatosan csökkent, ami kedvező tendencia volt, azonban 2021-ben hirtelen megugrott, majd 2022-ben ismét javulás következett be. Ez arra enged következtetni, hogy a jövedelmi helyzetet különböző gazdasági tényezők, például a járványhelyzet vagy a szezonális munkalehetőségek jelentősen befolyásolták.

Bár 2022-ben csökkent az évi 1 millió forint alatti keresettel rendelkezők aránya, még mindig sokan élnek alacsony jövedelemből. Ez azt mutatja, hogy a gazdasági helyzet nem teljesen stabil, és továbbra is vannak olyanok, akiknek a megélhetése nehézségekbe ütközhet.

A helyi esélyegyenlőség szempontjából fontos lenne a munkahelyteremtés és a gazdasági lehetőségek bővítése. Emellett a jövedelmek növekedésének ösztönzése hozzájárulhatna a helyi gazdaság fejlődéséhez. Szociális támogatások, valamint képzési programok bevezetése is segíthetne abban, hogy az érintettek jobb munkalehetőségekhez jussanak és stabilabb anyagi helyzetet teremthessenek maguknak.

Összességében Vállus jövedelmi helyzete javuló tendenciát mutat, de még mindig ingadozó, ami arra utal, hogy a település gazdasági stabilitása nem teljes mértékben biztosított.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

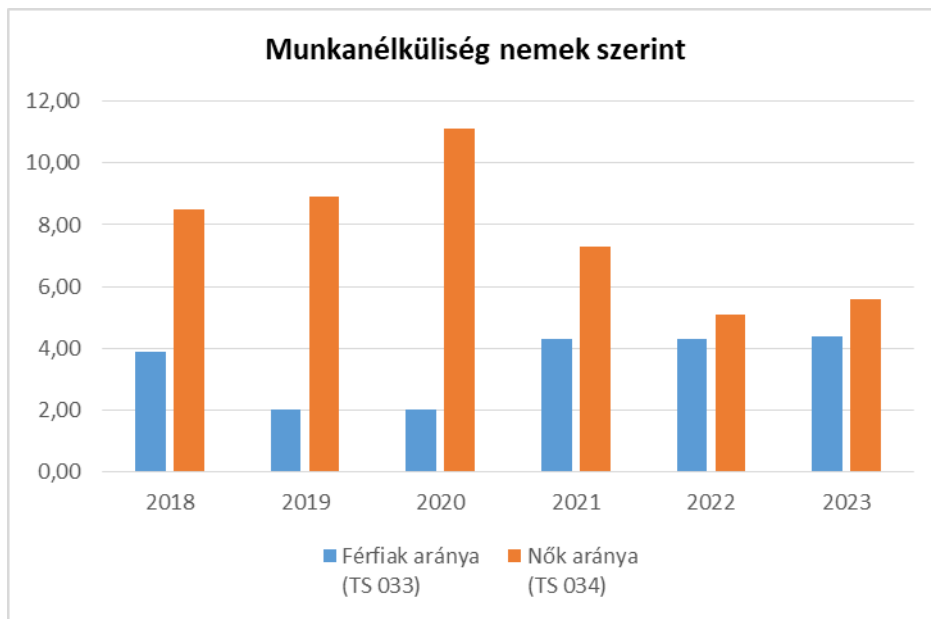
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Ebben a fejezetben településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek adatainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	3,90	8,50	6,20%
2019	2,00	8,90	5,45%
2020	2,00	11,10	6,55%
2021	4,30	7,30	5,80%
2022	4,30	5,10	4,70%
2023	4,40	5,60	5,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

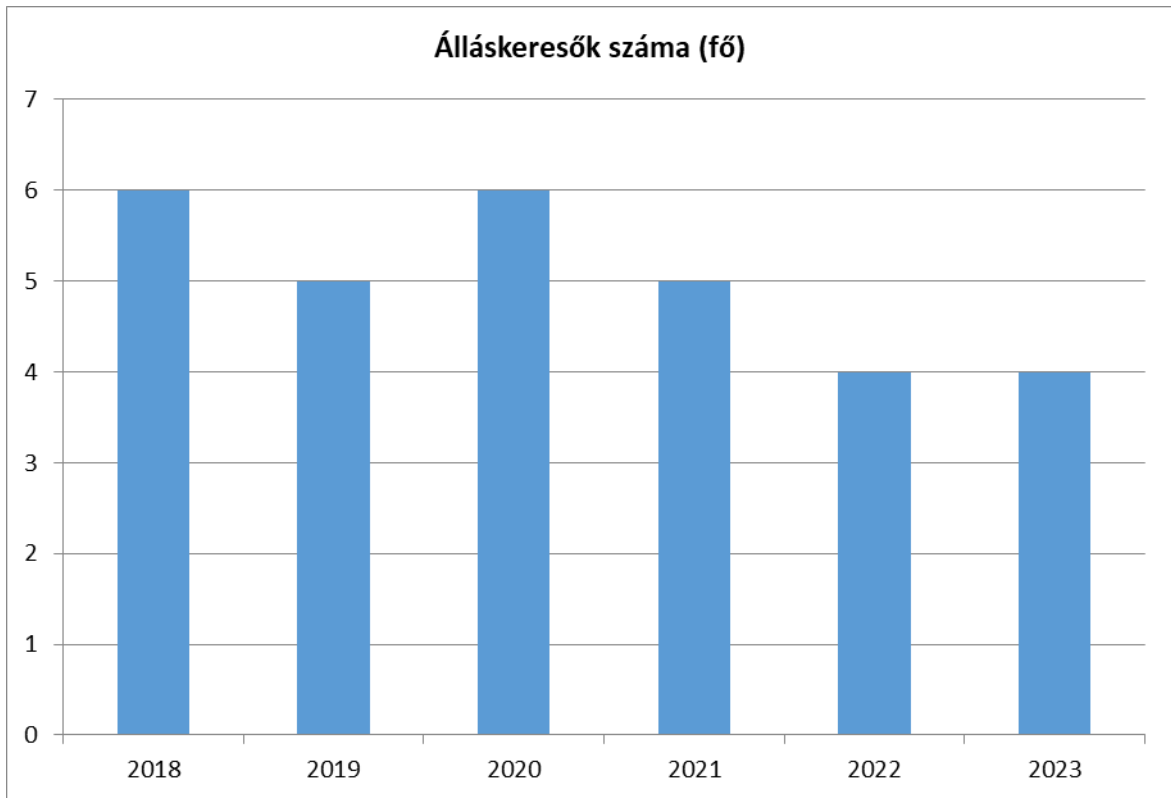
Vállalás munkanélküliségi adatai 2018 és 2023 között azt mutatják, hogy a munkanélküliség szintje az évek során ingadozott, de a teljes munkanélküliségi ráta fokozatos csökkenést mutatott, 6,20%-ról 5%-ra. A nemek közötti különbségek az elmúlt években kiemelkedőek voltak. 2018 és 2020 között a nők munkanélküliségi rátája jelentősen magasabb volt, mint a férfiaké. 2020-ban például a nők munkanélküliségi rátája 11,1%-ra emelkedett, míg a férfiaknál csak 2%-ot ért el. Ez arra utalhat, hogy a nők elhelyezkedése az adott időszakban nagyobb kihívásokkal szembesült, például a munkaerőpiacon tapasztalható diszkrimináció vagy a járványhelyzet hatásai miatt.

A férfiak munkanélküliségi rátája 2021-ben emelkedett, elérve a 4,3%-ot, míg a nők esetében 7,3%-ra csökkent. Ez az évi változás azt mutatja, hogy a férfiak körében ekkor jelentkezett a legnagyobb munkanélküliség, míg a nők helyzete stabilizálódott. A 2022-es és 2023-as években a férfiak munkanélküliségi rátája enyhén emelkedett, de a nők munkanélküliségi rátája tovább csökkent, és végül mindkét nemnél 5%-os szinten alakult. Ez a csökkenés összességében kedvező jele a munkaerőpiaci helyzet javulásának.

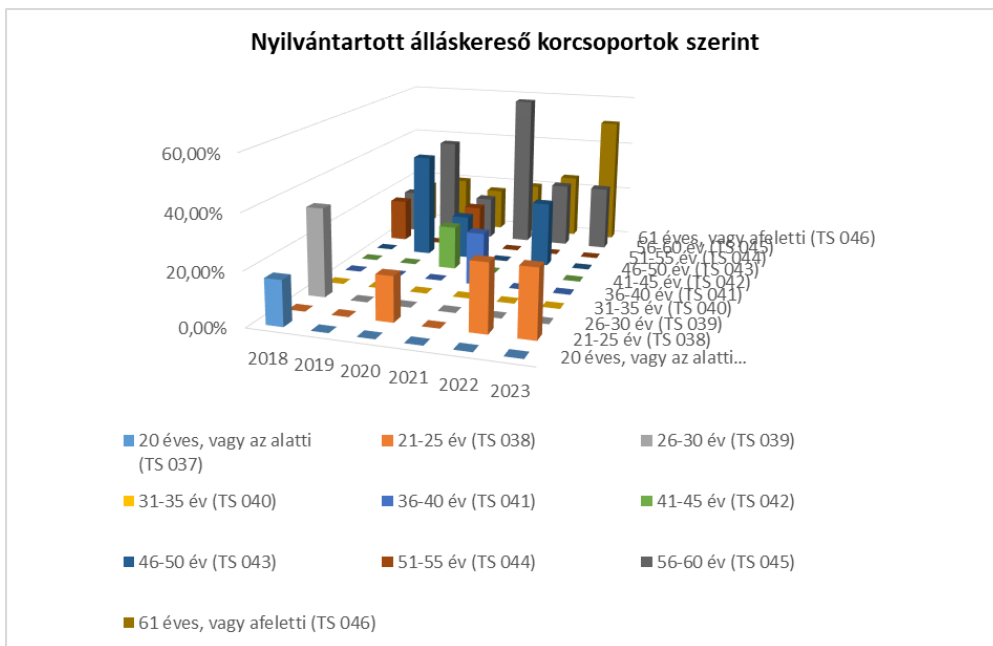
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	6	5	6	5	4	4
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	25,00%	25,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	2,00	1,00	0,00	1,00	0,00
	%	0,00%	40,00%	16,67%	0,00%	25,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	16,67%	0,00%	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00
	%	16,67%	40,00%	16,67%	60,00%	25,00%	25,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
	%	16,67%	20,00%	16,67%	20,00%	25,00%	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Vállus munkanélküliségi adatai alapján megfigyelhető, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma az elmúlt években fokozatos csökkenést mutatott. Míg 2018-ban hat fő szerepelt a rendszerben, addig 2022-re és 2023-ra ez a szám négy főre mérséklődött, ami a helyi munkaerőpiaci helyzet stabilizálódására utalhat. A csökkenő tendencia pozitív változásként értékelhető, azonban a különböző korcsoportok közötti eloszlás azt jelzi, hogy a munkanélküliség nem egyenlő mértékben érinti a település lakóit.

A fiatalok (20 év alattiak) körében 2019 óta nincs regisztrált álláskereső, ami arra utalhat, hogy ebben a korcsoportban vagy sikeresen elhelyezkednek a fiatalok, vagy többségük tanulmányait folytatja, esetleg elköltözik a településről munkavállalás céljából. A 21–25 éves korosztályban a munkanélküliség 2020-ban jelent meg először egy fővel, majd 2022-ben és 2023-ban is egy fő maradt, ami azt sugallja, hogy bár a fiatalok többsége el tud helyezkedni, egy kisebb réteg továbbra is nehézségekkel szembesül a munka világába való belépés során.

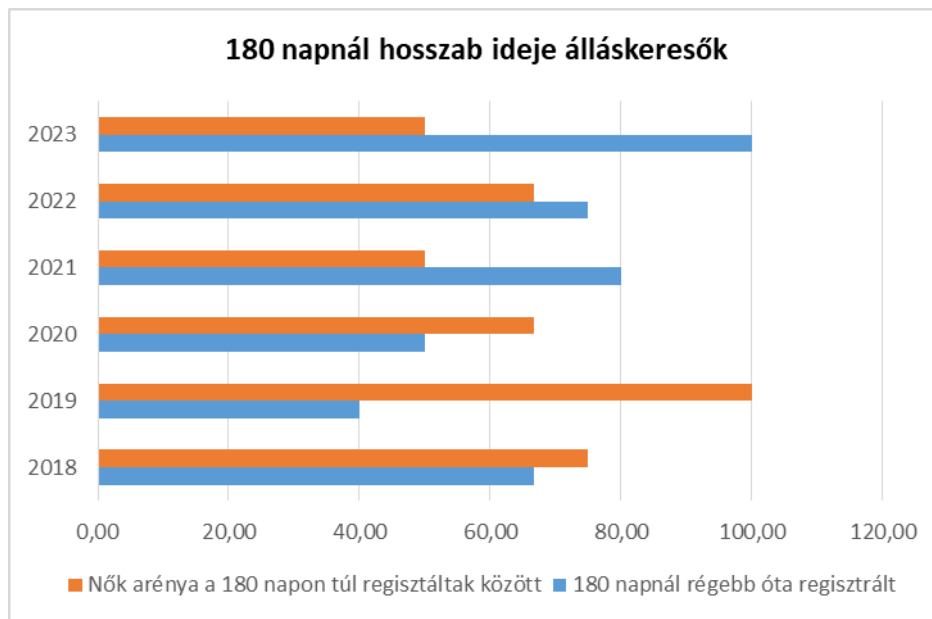
A középkorú lakosság esetében a 26–35 éves korosztályban gyakorlatilag nem volt regisztrált munkanélküli az elmúlt években, ami arra utal, hogy ebben az életkorban nagyobb eséllyel van lehetőség a stabil foglalkoztatásra. A 36–50 év közötti lakosság körében az adatok változó képet mutatnak: 2019-ben a 46–50 évesek körében két fő, 2020-ban pedig egy fő volt álláskereső, majd 2022-ben újra megjelent egy fő ebben a kategóriában. Ez azt mutatja, hogy ebben a korosztályban is előfordul munkanélküliség, de nem tömeges jelleggel.

A legnagyobb kihívások az 56 év felettek körében figyelhetők meg. Az álláskeresők többsége az elmúlt években ebben a korcsoportban volt megtalálható, különösen 2021-ben, amikor az 56–60 évesek munkanélküliségi aránya 60%-ra ugrott, vagyis a regisztrált munkanélküliek több mint fele ebből a korosztályból került ki. Bár az ezt követő években ez az arány csökkent, az idősebb korosztály elhelyezkedési nehézsége továbbra is látható. Az 61 év felettek körében is tapasztalható volt álláskeresők jelenléte, és 2023-ban a számuk kettőre emelkedett. Ez arra utal, hogy az idősebb munkavállalók számára nehezebb az elhelyezkedés, ami a helyi munkaerőpiaci lehetőségek hiányára vagy az idősebb generáció munkahelyi beilleszkedési nehézségeire is visszavezethető.

Összességében a munkanélküliségi mutatók csökkenő tendenciát mutatnak Válluson, ami kedvező jel a település munkaerőpiaci helyzetére nézve. Ugyanakkor a munkanélküliség elsősorban az idősebb korosztályokat érinti, míg a fiatalok elvándorlása vagy a munkaerőpiacra való sikeres belépése miatt ebben a csoportban a regisztrált álláskeresők száma minimális. A település számára fontos lehet olyan helyi gazdaságfejlesztési programok vagy foglalkoztatási támogatások bevezetése, amelyek segíthetik az idősebb munkavállalók elhelyezkedését, valamint ösztönözhetik a fiatalok helyben maradását és munkavállalását.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	66,70	75,00
2019	40,00	100,00
2020	50,00	66,70
2021	80,00	50,00
2022	75,00	66,70
2023	100,00	50,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt években a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya jelentős ingadozást mutatott Válluson, de 2023-ra elérte a 100%-ot. Ez azt jelenti, hogy valamennyi regisztrált álláskereső tartós munkanélkülinek számított, ami komoly kihívást jelent a helyi munkaerőpiac számára. Míg 2019-ben ez az arány még csak 40% volt, 2021-re hirtelen 80%-ra emelkedett, majd 2023-ra minden álláskereső hosszú távon munkanélkülivé vált. Ez arra utal, hogy a településen nehézségekbe ütközik az álláskeresők elhelyezkedése és visszaintegrálása a munka világába.

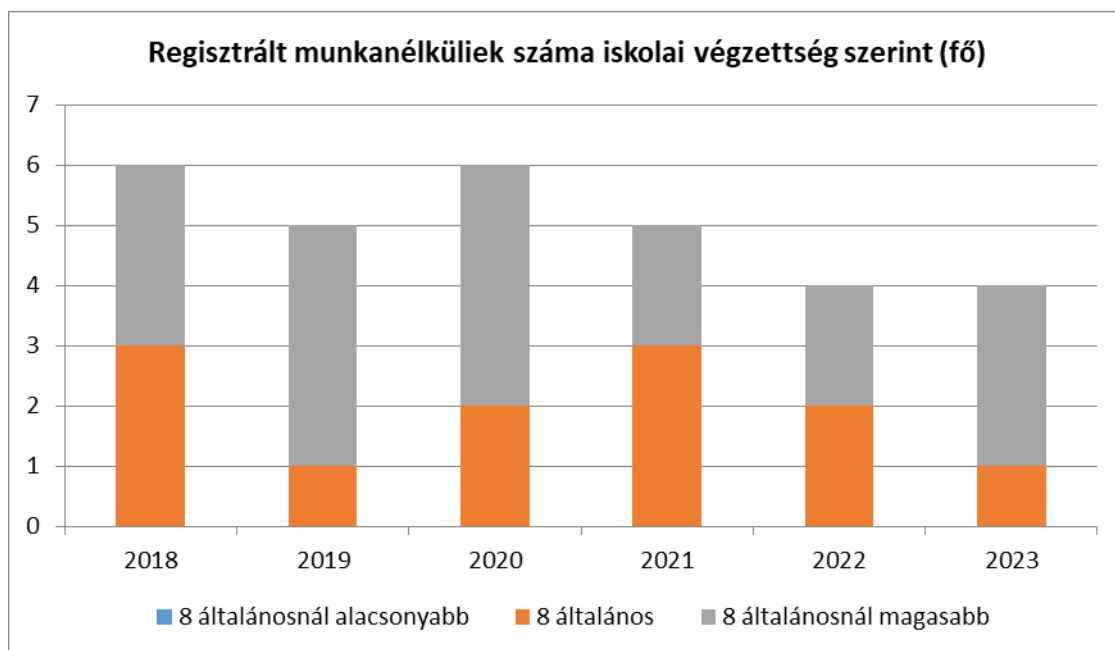
A tartós munkanélküliek között a nők aránya is jelentős változásokat mutatott. 2019-ben kizárólag nők tartoztak ebbe a csoportba (100%), de az arány az évek során ingadozott, és 2023-ban végül 50%-on állt meg. Ez arra enged következtetni, hogy a tartós munkanélküliség mindkét nemet érinti, és nincs egyértelműen meghatározható különbség a férfiak és nők között e téren.

A tartós munkanélküliség ilyen magas aránya arra utal, hogy a helyi gazdaság nem kínál elegendő munkalehetőséget, vagy az álláskeresők nem tudnak megfelelni a munkaerőpiac elvárásainak. Ez hosszú távon gazdasági és szociális problémákhoz vezethet, hiszen minél hosszabb ideig marad valaki munka nélkül, annál nehezebb számára az újbóli elhelyezkedés. Ennek kezelése érdekében elengedhetetlen a célzott munkaerőpiaci támogatás, például átképzési programok vagy foglalkoztatási ösztönzők bevezetése, amelyek segíthetnék a tartósan munkanélküliek visszatérését a munka világába.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	6	0	0,00%	3	50,00%	3	50,00%
2019	5	0	0,00%	1	20,00%	4	80,00%
2020	6	0	0,00%	2	33,33%	4	66,67%
2021	5	0	0,00%	3	60,00%	2	40,00%
2022	4	0	0,00%	2	50,00%	2	50,00%
2023	4	0	0,00%	1	25,00%	3	75,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az iskolai végzettség a munkaerő-piaci helyzet egyik fő meghatározója, a modern munkaerőpiac elvárásainak általános iskolai végzettséggel aligha lehet megfelelni, a magasabb végzettségi fokozattal rendelkezők jóval könnyebben érvényesülnek a munka világában. Ugyanakkor napjaink dinamikusán változó munkaerő-piacán már a középfokú vagy annál magasabb végzettség sem jelent garanciát a gördülékeny elhelyezkedésre, a magasabb végzettséggel rendelkezők is kerülhetnek rövidebb-hosszabb időre az álláskeresők közé, ha szakmájuk, képesítésük nem illeszkedik a munka világának gyorsan változó igényeihez. Például humán jellegű felsőfokú végzettséggel köztudottan nehezebb álláshoz jutni napjainkban, de számos más felsőfokú végzettség tekintetében is

túlképzésről beszélhetünk, miközben nő a kereslet a szakképzettséggel rendelkező munkaerő iránt. Ezen tényezők indokolttá tehetik a szakképzés, illetve a felnőttképzés súlyának növekedését a jövőben. Ezért az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét fontos megismerni és figyelembe venni foglalkoztatottsági mutatók javítását célzó intézkedések tervezésénél.

A regisztrált munkanélküliek között Válluson nincsenek 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek, ami azt mutatja, hogy az alapfokú oktatás hiánya nem jelentős tényező. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya ingadozott, 2023-ra 25%-ra csökkent, míg a magasabb végzettségűek aránya nőtt, elérve a 75%-ot. Ez arra utal, hogy a munkanélküliség nemcsak az alacsony végzettségűeket érinti, hanem a képzetebbek számára is kihívást jelenthet az elhelyezkedés. A helyi munkaerőpiacon így szükség lehet átképzési programokra, hogy jobban illeszkedjenek a munkalehetőségek a kereslethez.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	2	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	1	0
2023	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás a munkaviszony speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen integrálódjon az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése tartósan eredménytelen. A halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására jelent jó lehetőséget. Célcsoportja elsősorban a járási hivatalban regisztrált álláskeresők – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének jogi alapját a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (továbbiakban: közfoglalkoztatási törvény) teremtette meg, ez a törvény a közfoglalkoztatás rendszerének legfőbb szabályozója. A közfoglalkoztatási törvény vezette be a közfoglalkoztatási jogviszony intézményét. A jogviszony e speciális formájára alkalmazandók a Munka Törvénykönyvének (Mt.) rendelkezései, de a közfoglalkoztatási törvényben meghatározott eltérések figyelembevételével. A törvény 1. §-ának (2) bekezdése értelmében „közfoglalkoztatási jogviszony olyan munkára létesíthető, amely a közfoglalkoztatási törvény által meghatározott feladat, törvény által előírt állami feladat, helyi önkormányzatok kötelező vagy önként vállalt feladata, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt szintén kötelező vagy önként vállalt feladat, továbbá közösségi célokat, közösségi szükségletek kielégítését szolgáló feladat (például: egészségmegőrzési, szociális, oktatási, kulturális, természet- és környezetvédelmi célokat szolgáló feladatok), valamint olyan Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását célzó feladat, melynek ellátására a törvény nem ír elő sem közalkalmazotti, sem közszolgálati, sem kormányzati szolgálati jogviszonyt”. Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének megalkotásával, illetve a közfoglalkoztatásra fordított összegek jelentős mértékű növelésével egyértelműen a „workfare” szemléletű aktivációs foglalkoztatáspolitikai erősödött, melynek mottója: „segély helyett munka”.

Vállalon az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma alacsony volt az elmúlt években, és a közfoglalkoztatás egyáltalán nem volt jelen.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Vállus zsáktelepülés kistérségi közlekedési kapcsolatait tekintve kevésbé kedvező pozícióban helyezkedik el. Az erdőterületek déli irányban tulajdonképpen elzárják a közlekedési kapcsolatokat, a lakott részéről összefüggően kiépített út déli irányba nincs. A közlekedés autóval vagy busszal megoldható és mindössze 15 km-re van Keszthely. Elkerülő út kialakítása Vállus bekapcsolását szolgálná a Balaton-felvidék közlekedési és turizmus rendszerébe.

Az elmúlt években Vállus községben a Magyar Falu Program keretében 36 millió forintból felújították a 620 méter hosszú Rákóczi utcát.

Vállus, mivel egy egyutcás aprótelepülés a fejlesztési és beruházási lehetőségek elég korlátozottak. A település fejlődését a táji-természeti adottságokból kínálkozó lehetőségek kihasználása eredményezheti. Nevezetesen: a Balaton közelsége, csend és nyugalom, jelentős területű erdők. Amely irányba el lehetne mozdítani a fejlesztéseket az a falusi és bakancsos turizmus. Ehhez fontos lenne túraútvonalak, tanösvények, pihenőhelyek kialakítása és a szálláslehetőségek bővítése. A helyi termékek és gasztroturizmus népszerűsítése, valamint kisebb vendéglátóhelyek létrehozása is hozzájárulhatna a település vonzerejének növeléséhez. Hatékony marketing, online jelenlét és tematikus programok segíthetnék a látogatók elérését. A fejlesztésekhez pályázati forrásokat és régiós együttműködésekkel kellene kihasználni, hogy Vállus hosszú távon fenntartható turisztikai célponttá válhasson.

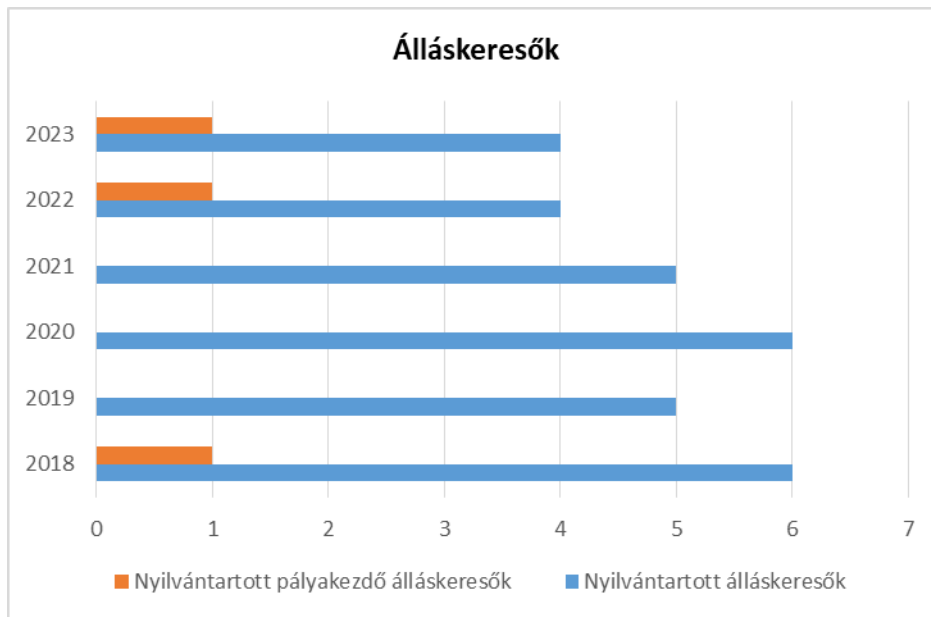
A fejlesztésekkel nem csupán a település meglévő lakosságának megtartása érhető el, hanem kis mértékű növekedés is várható amellet, hogy a lakók életminősége is növekszik.

További munkahelyteremtés a mezőgazdaságban lehetséges még valamint a szőlészetben, borászatban és az erdészetben.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	6	1
2019	5	0
2020	6	0
2021	5	0
2022	4	1
2023	4	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Árnyaltabb képet nyerhetünk a munkanélküliségről, ha számba vesszük, hogy a fiatalok körében milyen mértéket ölt a jelenség. A foglalkoztatási törvény meghatározása szerint pályakezdő álláskereső a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha álláskeresési járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot. (Flt. 58. § (5) bekezdés k) pont). Válluson a pályakezdő álláskeresők száma alacsony, és évek óta csak elvétve fordul elő munkanélküli fiatal. 2018-ban és 2022–2023-ban egy-egy pályakezdő szerepelt a nyilvántartásban, míg a köztes években nem volt regisztrált fiatal álláskereső. Ez arra utalhat, hogy a helyi fiatalok vagy gyorsan elhelyezkednek, vagy más településeken illetve külföldön keresnek munkát. A pályakezdők helyben tartása érdekében érdemes lenne munkahelyteremtő kezdeményezéseket támogatni, valamint a fiatalok számára vonzó lehetőségeket kínálni. Elmondható, hogy Vállus esetében a pályakezdők csoportja összességében kevésbé nehéz helyzetben van a többi álláskeresőhöz képest, így nem képez markánsan esélyegyenlőségi célcsoportot.

A már elemzett statisztikai adatokból láthatóvá vált, hogy a munkanélküliség településünkön nem érinti nagy arányban a fiatalokat. Ez valószínűleg köszönhető annak is, hogy a közeli városokban például Keszthelyen a képzési lehetőségek széles választéka áll a fiatalok rendelkezésére. Itt található a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, mely számos képzési lehetőséget nyújt a fiatalok számára is. Szintén a Keszthelyi Asbóth Sándor Technikum Szakképző Iskola és Kollégiumban indulnak rendszeres képzések nappali és esti tagozaton egyaránt, melyek révén a fiatalok akár első, akár többedik szakmájukat szerezhetik meg. A közfoglalkoztatási programok átmeneti jelleggel szintén megoldást jelenthetnek elsősorban az oktatásból már kilépő, de a munkaerő-piacra még nem integrálódott fiatalok számára. Ezekon kívül Európai Unió finanszírozásban megvalósuló programok (tanácsadás, szakmai napok stb.) növelhetik a fiatal korosztályhoz tartozók elhelyezkedési esélyeit.

Ifjúsági Garancia Plusz (GINOP Plusz-4.1.1-23)

Az **Ifjúsági Garancia Plusz program** 2024. április 15-től érhető el az Európai Szociális Alap Plusz társfinanszírozásával, a GINOP Plusz keretében. A belépési pontot a járási (fővárosi kerületi) hivatalok foglalkoztatási osztályai biztosítják, a program koordinációját Zala megyében a Zala Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya látja el.

A program célja a 15-29 év közötti, nem tanuló és nem dolgozó fiatalok támogatása munkatapasztalat, állás vagy piacképes tudás megszerzésében. A résztvevők személyre szabott segítséget kapnak, például egyéni vagy csoportos tanácsadások formájában, melyek során egyéni terv készül a továbblépésük érdekében.

A támogatások 2024. április 23-tól igényelhetők, például bértámogatás, lakhatási vagy utazási támogatás álláskeresőknél. Emellett 2024. június 3-tól képzési támogatás is igénybe vehető, amely havonta a minimálbér 70-150%-ának megfelelő összeget biztosít a munkaerőpiaci elhelyezkedést segítő képzések résztvevőinek.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Településünkön és annak közvetlen közelében, Keszthelyen számos munkaerő-piaci szolgáltatás érhető el, ezek hozzáférhetősége a Válluson élők számára megfelelően biztosított. A legfontosabb szolgáltató természetesen a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, mely többek közt a következő tevékenységeket látja el az álláskeresők megsegítése érdekében:

- **Munkaerő-közvetítés:** amennyiben a munkáltatók bejelentik munkaerőigényüket a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz, a munkaerőigény alapján a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak munkatársai megkeresik és kiközvetítik azokat a személyeket, akik a megadott feltételeknek megfelelnek.
- **Munkatanácsadás:** segítséget nyújt a pályaválasztásban, pályamódosításban, az egyéni munkaerő-piaci lehetőségek tisztázásában, az elhelyezkedési esélyek növelésében, illetve amunkavállalással kapcsolatos egyéb ismeretszerzésben.
- **Pályatanácsadás:** célja az igénybe vevő személy pályaválasztásának, pályamódosításának elősegítése, érdeklődésének, képességének, személyiségének és munkaerő-piaci igényének megfelelő pályaterv kialakítása.
- **Álláskereső tanácsadás, álláskereső klub:** azok számára ideális, akik munkát akarnak vállalni, valamint álláscéljuk egyértelmű és reális, de nem rendelkeznek az álláskeresőzéshez szükséges ismeretekkel, gyakorlattal. Létezik álláskereső technikákat ismertető foglalkozás, illetve 3 hetes Álláskereső Klub is.
- **Rehabilitációs tanácsadás:** a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára nyújt segítséget a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában. Ezt a tevékenységet segíti a Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) is.
- **Pszichológiai tanácsadás:** segít feltárni és megoldani az elhelyezkedni nem tudók számára az elhelyezkedésüket akadályozó tényezőket (pl.: életvezetésből, személyiségproblémákból eredő nehézségek).
- **Helyi (térsgégi) foglalkoztatási tanácsadás:** célja szakmai, módszertani segítségnyújtással hozzájárulni olyan célokhoz, mint a térség foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági élet résztvevői közötti együttműködés kialakulása, fenntartása, az esetleges foglalkoztatási feszültségek kezelése, a vállalkozási tevékenység élénkítése, illetve az új munkahelyek teremtése.
- **Mentori tevékenység:** hátrányos helyzetű személy segítése érdekében végzett mentorálás.
- **Foglalkoztatási programok:** A Zala vármegyei Integrált Területi Program 2021-2027 célja a foglalkoztatás növelése és a társadalmi felzárkóztatás, amely Vállusra is kiterjed.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A 113 fő (2023. dec. 31. adat) vállalusi állandó népességből egy sem vallja magát romának, ezért románokat sem foglalkoztat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az Ebktv. 21. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, különösen az alábbi rendelkezések meghatározásakor, valamint azok alkalmazásakor:

- a munkához való hozzájutásban, különösen nyilvános álláshirdetésben, a munkára való felvételben, az alkalmazási feltételekben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elősegítő eljárással összefüggő rendelkezésben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítésében és megszüntetésében;
- a munkavégzést megelőzően vagy annak folyamán végzett képzéssel kapcsolatosan;
- a munkafeltételek megállapításában és biztosításában;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján járó juttatások, így különösen a munkabér megállapításában és biztosításában;
- a tagsággal vagy részvétellel kapcsolatban a munkavállalók szervezeteiben;
- az előmeneteli rendszerben;
- a kártérítési, illetve a fegyelmi felelősség érvényesítése során, valamint
- a munkavállalók szülői és munkavállalói kötelezettségeinek összehangolását és a gyermek gondozására fordítható idő növelését elősegítő szülői szabadság kérelmezésével, illetve igénybevitelével összefüggésben.

Nincs tudomásunk olyan esetről, melynek során hátrányos megkülönböztetés ért volna a munka világában bármely helyi munkavállalót. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy Válluson a hátrányos megkülönböztetés nem jelenik meg a foglalkoztatás terén, csupán annyit tudunk, hogy ilyen eset nem került nyilvánosságra, ez irányú felmérés pedig nem készült településünkön.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön csekély mértékben vannak jelen, viszont a tanulók az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a digitális eszközök alkalmazásáról, illetve az informatikai ismereteik bővítésére.

Évről évre növekszik az online ügyintézés jelentősége, azaz egyre több ügyben egyre nagyobb mértékben kell használnunk az internetet, a különböző online felületeket. Egyre tájékozottabbnak kell lennünk, hogy milyen ügyeinkben tudunk online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezünk és azt érdemben használni is tudjuk. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinosak. Az online ügyintézésrel kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbiakban röviden ismertetjük a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások típusait a foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a

szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (továbbiakban: Szt.) foglaltak alapján, majd áttekintjük Vállus kapcsolódó statisztikai adatait.

Álláskeresési járadék (Flt. 25. § - 29. §)

Az a személy jogosult rá, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, azonban önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy teljes naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járadékalap 60 százaléka, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Ha a járadék számításánál figyelembe vett összeg nem éri el a minimálbért, akkor a járadék számításának alapja a fentiek szerint számított összeg 60%-a. Az álláskeresési járadék folyósításának időtartama minimum 36, de legfeljebb 90 nap.

Nyugdíj előtti álláskeresési segély (Flt. 30. §)

Az ellátásban az a személy részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani számára,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik, és • legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült és annak folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételten nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskeresési segély folyósításának kezdő napja a kérelem benyújtásának napja és addig folyósítható, amíg a jogosult öregségi nyugdíjra, megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem szerez jogosultságot.

A nyugdíj előtti álláskeresési segély összegét a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér összege 40%-nak alapul vételével kell megállapítani. Az egy napra járó nyugdíj előtti álláskeresési segély összege az előzőekben foglaltak szerint meghatározott segélyalap harmincad része.

Költségtérítés (Flt. 32. § - 33. §)

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben - ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási

szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást - merül fel. Jogszabály az itt felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

Időskorúak járadéka (Szt. 32/B. §– 32/E. §)

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-a)
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át, (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-a)
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át (összege ebben az esetben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-a).

Aktív korúak ellátása (Szt. 33. § - 37. §)

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek:

- aki egészségkárosodott:
  - munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
  - vakok személyi járadékában részesül, vagy
  - fogyatékosági támogatásban részesül;
- akinek esetében az álláskeresési ellátások (munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátásának két típusa:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult:

- aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban vagy

gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét (amennyiben még nem nyilvántartott álláskereső), valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Gyermekek otthongondozási díja (Szt. 38. § - 39. §)

2019-től bevezetésre kerülő ellátás, melyre az a (vér szerinti vagy örökbefogadó) szülő jogosult, aki

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

Az ellátás mellett napi négy órában lehet keresőtevékenységet folytatni, vagy időkorlát nélkül, ha a munkavégzés otthon történik. A gyermekek otthongondozási díjának havi összege a 2019. évben 100 000 forint volt. Azóta az ellátás összege fokozatosan emelkedett, és 2022-től a mindenkori minimálbérhez igazodik. Ennek megfelelően a GYOD összege az alábbiak szerint alakult:

- **2019:** 100 000 Ft
- **2020:** 125 000 Ft
- **2021:** 147 000 Ft
- **2022:** 200 000 Ft
- **2023:** 232 000 Ft
- **2024:** 266 800 Ft
- **2025:** 290 800 Ft

Több olyan gyermek esetén, akik mind jogosultak lennének a GYOD-ra, az ellátás összege a minimálbér másfélszerese, amely 2025-ben 436 200 Ft.

A gyermekek otthongondozási díja folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. A gyermekek otthongondozási díjában részesülő személy az ellátás után nyugdíj járulék vagy magánnyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Ápolási díj (Szt. 40. § - 44. §)

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló
  - súlyosan fogyatékos, vagy
  - tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és
- az előző pont szerinti ápolott személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

A járási hivatal kérelemre kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki

- komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

A járási hivatal a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek meg nem felelő személy kérelmére emelt

összegű ápolási díjat állapít meg. Az ápolási díj havi összege a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg

- 115%-a az alapösszegű ápolási díj esetében,
- 207%-a a kiemelt ápolási díj esetében,
- 173%-a az emelt összegű ápolási díj esetében.

Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett.

Tartós ápolást végzők időskori támogatása (Szt. 44/A. §)

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az előző pontban foglaltakra figyelemmel az érintett időszakban ugyanazon gyermekekre tekintettel - az Szt. alapján megállapított gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesült és az ápolási díj esetében azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve
  - tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint.

Köztemetés (Szt. 48. §)

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha

- nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

Közgyógyellátás (Szt. 49. § - 53. §)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított természetbeni támogatási forma. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott alábbi gyógyító ellátásokra:

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig,
- egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátások.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a rokkantsági járadékos;
- az, aki
  - rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,

- külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- külön jogszabályban meghatározottak szerinti öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladta meg a 30%-os 46 mértéket, vagy külön jogszabályban meghatározottak szerinti rokkantsági ellátásban részesült és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;

- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az 50/A. § (4) bekezdése szerint elismert térítési díja (a továbbiakban: rendszeres gyógyító ellátás költsége) a szociális vetítési alap összegének 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap összegének 105%-át, egyedül élő esetén a 155%-át.

Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot négy évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot két évre állapítják meg.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság (Szt. 54. § - 55/D. §)

A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 120%-át,
- aki egyedülélő és jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A helyi szintű szabályozás folyamata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltaknak megfelelően ment végbe településünkön. A szociális törvény 132. § (4) bekezdése értelmében a települési önkormányzat rendeletben szabályozza az étkeztetés, valamint a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, illetve az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

A helyi szociális ellátásokról és azok igénybevételéről szóló 11/2021. (X.20.) számú önkormányzati rendelet a Szociális Törvényben foglaltaknak megfelelően háromféle szociális rászorultságtól függő ellátást állapít meg: köztemetést, települési támogatást és rendkívüli települési támogatást.

Köztemetés esetén az eltemettetésre köteles személy mentesül a köztemetés költségeinek megtérítése alól, ha a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem a szociális vetítési alap összegét nem haladja meg és vagyonnal nem rendelkezik. A polgármester a köztemetés költségeinek 50 %-át elengedheti, és kérelemre részletekben fizettetheti meg, ha a visszafizetésre kötelezett személy családjának egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének kétszeresét.

Települési támogatás keretében az Önkormányzat az alábbi ellátásokat nyújtja:

- lakhatási támogatás
- temetési támogatás
- gyógyszer-támogatás
- fűtési támogatás
- óvoda- és iskolakezdési támogatás
- újszülött támogatás

Lakhatási támogatás keretében az Önkormányzat a szociálisan rászoruló családok részére a család tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez járul hozzá, azaz lakhatási támogatást nyújt az arra jogosultnak. A lakhatási támogatás összege 5000 Ft/hó. Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 260 %-át, egyedülálló esetében 360 %-át.

Temetési támogatás formájában az Önkormányzat települési támogatást nyújthat annak a személynek, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles vagy tartásra köteles hozzátartozó, de a temetési költségek viselése saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. Települési temetési támogatás annak az eltemetetőnek adható, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 610 %-át, egyedülálló esetén 710 %-át.

Gyógyszertámogatás keretében az Önkormányzat a rendszeresen jelentkező gyógyszerkiadások viseléséhez települési támogatást nyújthat rászorultsági alapon annak a személynek, akinek a járási hivatal közgyógyellátásra való jogosultságot nem állapított meg, feltéve, ha családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az szociális vetítési alap összegének 610 %-át, egyedülálló esetében 710%-át. A gyógyszerátogatás egy naptári éven belül személyenként maximum két alkalommal állapítható meg, a támogatás alkalmanként adott összege az igazolt gyógyszerköltség összege, maximum 30.000 Ft.

Fűtési támogatás formájában az Önkormányzat a téli hónapokban megnövekedett kiadások enyhítésre a Válluson bejelentett lakóhellyel, vagy ennek hiányában bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen is Vállus település közigazgatási területén élő gázzal, villanyárammal, fával vagy szénrel fűtő szociálisan rászoruló személynek, ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 810 %-át. A támogatás összege legfeljebb 60.000 Ft.

Óvoda- és iskolakezdési támogatást nyújt az Önkormányzat évi egyszeri alkalommal a településen életvitelszerűen élő és lakcímmel rendelkező szülőnek, akinek gyermeke(i) óvodai nevelésben illetve általános iskola, középiskola nappali rendszerű oktatásában vesz(nek) részt. A támogatás feltétele, hogy a kérelmező családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladhatja meg a szociális vetítési alap összegének 710 %-át. A pénzbeli támogatás összege:

- óvodás gyermekek esetén gyermekenként 20.000 Ft,
- általános iskolás gyermekek esetén gyermekenként 40.000 Ft,
- középiskolás gyermekek esetén gyermekenként 40.000 Ft.

Újszülött támogatás: az Önkormányzat egyszeri pénzbeli támogatást nyújthat az alábbi feltételek együttes teljesülése esetén:

- a) legalább az egyik szülő a gyermek születésekor és a gyermek születését megelőzően Válluson bejelentett lakóhellyel, vagy ennek hiányában bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik és életvitelszerűen is Vállus település közigazgatási területén él,
- b) a támogatás megállapításakor a gyermek vállalusi állandó lakos,
- c) az újszülött gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 610%-át. A támogatás összege gyermekenként 50.000 Ft.

Rendkívüli települési támogatás: A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező

többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak, és családjukban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 460%-át, egyedülálló esetében pedig a szociális vetítési alap 560%-át.

Időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd a kérelmező, ha

- legalább két hónapos közüzemi díj tartozása van,
- nyugdíjazása folyamatban van, de ellátásban nem részesül,
- egyéb igazolt rendkívüli kiadása keletkezett,
- gyermeke iskoláztatása, étkeztetése nem megfelelő,
- lakhatásának elvesztése, közüzemi szolgáltatás megszűnése áll fenn,
- gyermeke betegsége, kezelése miatt váratlan kiadásai merülnek fel,
- önhibáján kívül tartósan munkanélküli.

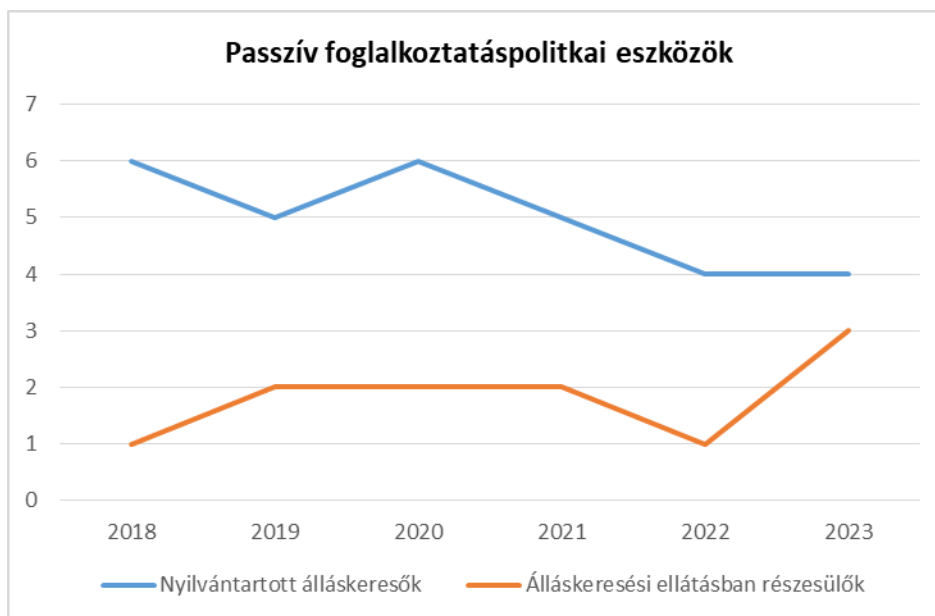
Létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetnek minősül különösen

- a hosszabb ideig történő kórházi gyógykezelés, tartós betegség, baleset miatti jelentős jövedelemkiesés,
- elemi kár, baleset, bűncselekmény miatti anyagi kár.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	6	7,59%	1	16,67%
2019	5	6,67%	2	40,00%
2020	6	8,11%	2	33,33%
2021	5	7,58%	2	40,00%
2022	4	1,00%	1	25,00%
2023	4	5,71%	3	75,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

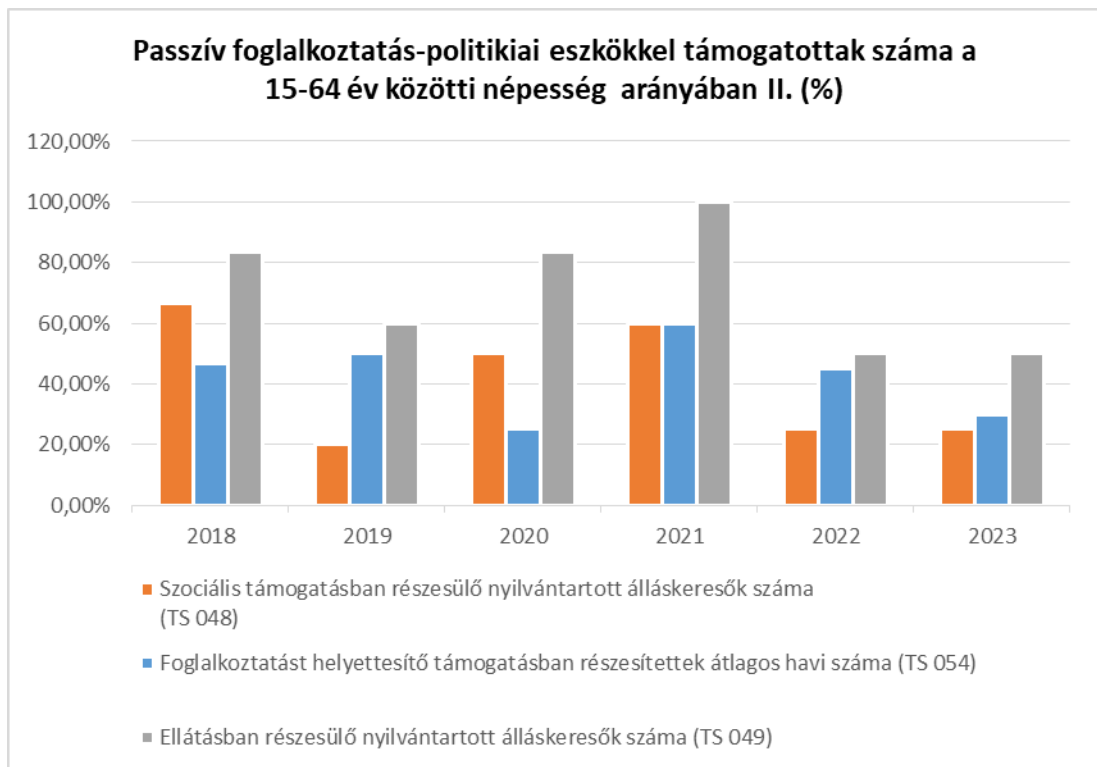
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Vállalon az álláskeresési ellátásban részesülők aránya évről évre ingadozott. 2023-ra jelentősen emelkedett, 75%-ra, ami azt jelzi, hogy a munkahelyekhez való hozzáférés nehezebbé vált, és a munkanélküliek többsége ellátásban részesült. Az alacsonyabb arányok 2021-2022 között a kisebb igénybevételt jelezték. Ez utalhat arra, hogy az elmúlt években a foglalkoztatáspolitikában az aktív eszközök alkalmazása került előtérbe a passzív eszközökkel szemben, illetve arra is, hogy az álláskeresési ellátásra való jogosultság feltételeinek az álláskeresők nagy arányban nem felelnek meg.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	4	66,67%	2,8	46,67%	5	83,33%
2019	1	20,00%	2,5	50,00%	3	60,00%
2020	3	50,00%	1,5	25,00%	5	83,33%
2021	3	60,00%	3,0	60,00%	5	100,00%
2022	1	25,00%	1,8	45,00%	2	50,00%
2023	1	25,00%	1,2	30,00%	2	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A szociális támogatásban részesülő álláskeresők aránya, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma illetve az ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma 2018-2023 között változó képet mutat, értéke 1- és 5 között mozgott. Az FHT a tartósan munkanélküliek esetében bír relevanciával, és mivel az álláskeresők jelentős része esik ebbe a kategóriába, ezért fontos információ, hogy ők mekkora arányban jutnak ellátáshoz. Amennyiben az álláskereső nem tesz eleget az igénybevétel feltételeinek, vagy nem felel meg minden jogosultsági kritériumnak, úgy az ellátástól könnyen eleshet. Fontos, hogy az álláskeresőkkel foglalkozó szakemberek (Foglalkoztatási Osztály munkatársai, Önkormányzat szociális ügyintézője, család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítője stb.) mindig kellő mértékű információval tudja ellátni az érintetteket annak érdekében, hogy a rászorulókat ellátáshoz jussanak. Fontos továbbá, hogy az álláskereső folyamatosan együttműködjön a járási hivatal foglalkoztatási osztályával.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülő nincs a településünkön.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakhatás kérdésköre fontos az esélyegyenlőség elősegítése és az egyenlő bánásmód biztosítása szempontjából, s e tekintetben a helyi önkormányzatok jelentős mértékű felelősséggel bírnak. Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 26. §-a az alábbiak szerint szabályozza, hogy mit jelent az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a lakhatás tekintetében:

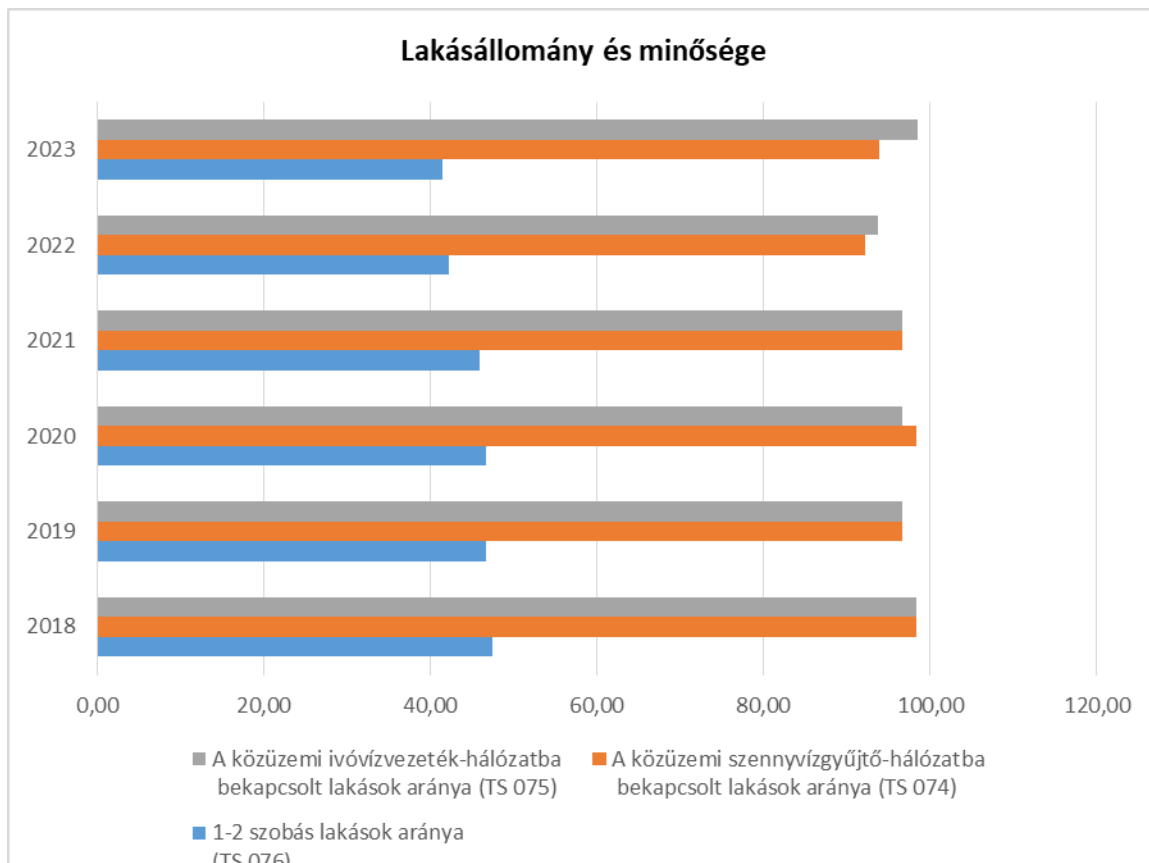
Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket

- közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,
- hátrányos helyzetbe hozni az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

Az Ebktv. kiemeli továbbá, hogy a használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon, illetve hogy a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	59	1	17,00	47,50	98,30	98,30
2019	60	1	16,70	46,70	96,70	96,70
2020	60	0	0,00	46,70	98,30	96,70
2021	61	1	16,40	45,90	96,70	96,70
2022	64	0	0,00	42,20	92,20	93,80
2023	65	1	15,40	41,50	93,90	98,50

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Vállus lakásállománya lassú, de folyamatos növekedést mutatott 2018 és 2023 között, a lakások száma 59-ről 65-re emelkedett. Ehhez valószínűleg hozzájárult a megelőző időszak családtámogatási rendszerének bővítése, a számos támogatási forma, mellyel a magyar állam a családok otthonteremtését kívánta elősegíteni (pl.: Babaváró hitel, Családok Otthonteremtési Kedvezménye stb.). Az épített lakások száma évről évre változott, de összességében alacsony maradt, évente legfeljebb 1 új lakás épült, és két évben (2020, 2022) egyáltalán nem történt lakásépítés.

Az **1-2 szobás lakások aránya** folyamatosan csökkent (47,5%-ról 41,5%-ra), ami arra utalhat, hogy nagyobb lakások épültek, vagy a kisebb lakások funkciója megváltozott.

A **közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** ingadozott, 2018-ban még 98,3% volt, de 2022-re visszaesett 92,2%-ra, majd 2023-ban ismét javult (93,9%).

A **közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** szintén változott, de 2023-ra elérte a 98,5%-ot, ami kiemelkedően magas lefedettséget jelez.

Összességében Vállus lakásállománya lassan bővül, a közműellátottság szinte teljes.

a) bérlakás-állomány

A település bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

A település szociális lakhatás biztosításához lakás állománnyal nem rendelkezik.

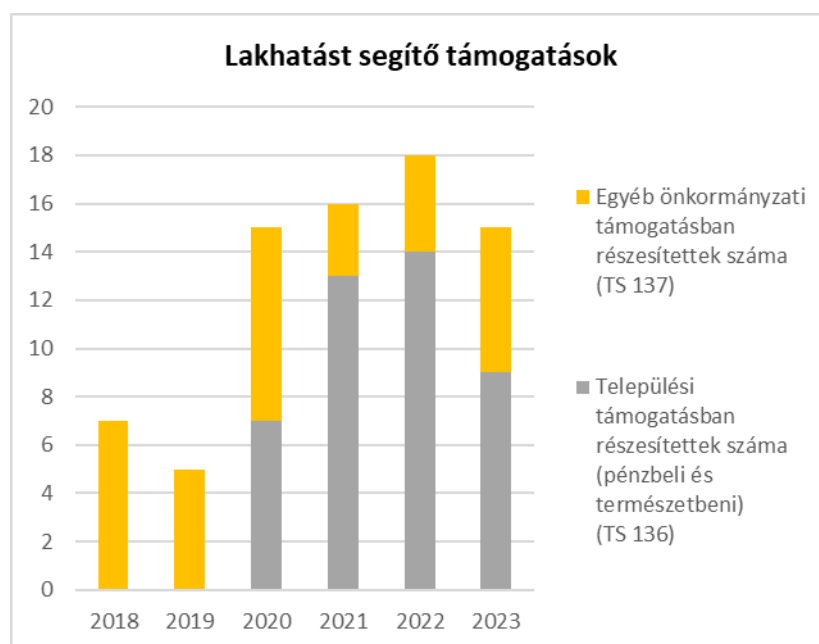
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs tudomásunk a településen lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanról.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	0	7
2019	0	5
2020	7	8
2021	13	3
2022	14	4
2023	9	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Vállus Község Önkormányzata lakhatási és fűtési támogatást is biztosít a rászoruló lakosok számára, amely hozzájárul a helyi esélyegyenlőség megerteremtéséhez és a hátrányos helyzetűek életkörülményeinek javításához.

A **lakhatási támogatás** célja, hogy segítse az alacsony jövedelmű családokat és egyéneket a lakhatási költségek fedezésében. Ez magában foglalhatja a lakbér, közüzemi díjak vagy egyéb, lakhatással kapcsolatos kiadások támogatását. Az Önkormányzat rendkívüli települési támogatás keretében is nyújthat lakhatást segítő támogatást különösen közüzemi díjak fizetésében keletkezett elmaradás rendezése céljából. A **fűtési támogatás** kifejezetten a hideg hónapokban nyújt segítséget a lakosoknak a fűtési költségek csökkentésére. Ez pénzbeli támogatás, amelyet a fűtési számlák kiegyenlítésére fordíthatnak. A támogatások száma nagyon változékony tekintettel arra, hogy azok többnyire kérelemre indulnak.

További lakhatási jellegű önkormányzati támogatásként a Belügyminisztérium által 5000 fő alatti településeknek kiírt pályázatából finanszírozott ellátásnál a felmerülő tűzifaszállítás költségét az önkormányzat állja.

f) eladósodottság

Az eladósodottság mértékét illetően nincsenek adataink, csupán becsléseket tehetünk. Általánosságban elmondható, hogy a lakhatás, a lakásfenntartással kapcsolatos rendszeres kiadások viselése, illetve a lakáscélú hiteltörlesztés hatalmas terhet jelent a családok számára. Az utóbbi időszak kormányzati intézkedései, különösen a családok otthonteremtési kedvezménye fontos előrelépést jelentett e terhek enyhítése terén, de érdemes törekedni arra, hogy a települési önkormányzat is számottevő szerepet tudjon vállalni a lakhatással kapcsolatos problémák megoldásában és az adósságkezelésben is. Külön adósságcsökkentés céljából nyújtott támogatás már nem érhető el, hiszen az Önkormányzatok egységesen települési támogatás keretében nyújthatnak segítséget a szociálisan rászorulóknak számára. Az eladósodás megelőzése érdekében nyújtható a fentebb már említett lakhatási támogatás, illetve rendkívüli települési támogatás keretében átmeneti segély.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Vállus területén vannak külterületen elhelyezkedő lakások. Minimális a külterületen élők száma. 1 család Erdészházban, 2 család pedig majorban él.

A közműszolgáltatások elérhetők a faluban, de elöregedett, ezért fejlesztésük szükséges.

A Gigaerős Optikai Internet bevezetése Válluson kiemelkedő előrelépés a digitális infrastruktúra terén, amely támogatja a helyi lakosok és vállalkozások fejlődését.

A közösségi közlekedést a volántársaságok biztosítják, óránként jár menetrendszerinti busz a településre.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya; ;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Központi Statisztikai Hivatal által végzett népszámlálás adatai alapján azokat a területeket nevezzük szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magasabb, mint 50 százalék (mindkét mutató esetében). Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státusú, veszélyeztetett területnek minősülnek.

Ezen meghatározás alapján Válluson nem található olyan terület, mely szegregátumnak minősülne, és olyan területekről sincs tudomásunk, melyek a szegregációval veszélyeztetettek lennének. A jövőben az esetleges szegregációs folyamatok megelőzésére lehet figyelmet fordítani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	0	0	0	4	3,00
2019	0	0	0	0	3	0,00
2020	0	0	0	0	3	0,00
2021	0	0	0	0	4	0,00
2022	0	0	0	0	4	0,00
2023	0	0	0	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen a háziiorvosi szolgáltatást jelenleg helyettesítő háziorvos látja el várvölgyi székhelyű rendelőben.

A szakorvosi ellátást igénylő betegeket a háziorvos a keszthelyi szakorvosi rendelőintézetbe utalja. Az idős mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára a falugondnoki busz igénybevételét biztosítjuk. Válluson az orvosi rendelő akadálymentesített.

Gyógyszertár Keszthelyen, illetve Várvölgyön is található.

Szakorvosi ellátás legközelebb Keszthely városban vehető igénybe.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat nyújtó intézmények (ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és egyéb speciális ellátást nyújtó intézmény) a településen nincs.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A vállusi lakosoknak Keszthelyre kell bejárni szűrővizsgálatokra. Keszthelyen, mint a térség központi településén működik a Városi Kórház, ahol az általános szűrőprogramokat elvégzik (tüdőszűrés, különböző nőgyógyászati szűrővizsgálatok, stb).

A Zala Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya két évente mammográfiás szűrővizsgálatot szervez a településen élő 45-65 éves hölgy lakosoknak. A szűrővizsgálathoz a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórházba kell elutazniuk. Önkormányzatunk térítésmentesen biztosítaná a szűrésre behívottak utaztatását, de eddig senki sem élt ezzel a lehetőséggel.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Legközelebb a keszthelyi Városi Kórházban működik fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatás. A rehabilitációs osztály a kórház „A” épületének I. és II. emeletén helyezkedik el. Az Ady Endre utca felőli bejáraton a kórház udvarán keresztül juthatnak el az akadálymentesített főbejáratához, illetve kerekesszékekkel legegyszerűbben Karmelita templom felől közelíthető meg az osztály. 3 illetve 2 ágyas, fürdőszobás, akadálymentesített kórtermek biztosítják a kényelmet a rehabilitációs ellátás ideje alatt. Az osztály mindkét emeletén ebédlő, szociális helység és kezelőhelységek segítik a rehabilitációs szakellátást. Az emeletek megközelítésére lift és lépcső is rendelkezésre áll. A rehabilitációs osztály 50 ágyszámmal rendelkezik. Jól felkészült rehabilitációs team várja a 18 év feletti gyógyulni vágyókat. Az osztályra felvett páciens részére egyénre szabott rehabilitációs tervet állítanak fel figyelembe véve a sérülés mellett a társbetegségeket. A keszthelyi Városi Kórház rehabilitációs osztálya kapcsolatot tart a társszakmákkal és az alapellátásban dolgozókkal, a civil- és önszervezetekkel.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Vállus Község Önkormányzata közétkeztetési feladatokat nem lát el.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Vállus rendelkezik egy focipályával, ahol a falu apraja-nagyja sportolhat. A környező hegyekben kellemes túrákat lehet tenni, de népszerű a kerékpározás is.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Vállus Község Önkormányzata a szociális alapszolgáltatások keretében gondoskodik a falugondnoki szolgáltatásról, szociális étkeztetésről, a házi segítségnyújtásról, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásról és a családsegítésről.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk miatt.

Az önkormányzat ingyenes étkeztetésben részesíti az a jogosultat, aki jövedelemmel nem rendelkezik, ingatlanvagyonra, valamint tartásra gondozásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

Külön eljárás nélkül biztosítani szükséges a szociális étkezést annak a személynek, akinek élete és testi épsége veszélyben van.

A szociális étkeztetést az önkormányzat, szállítási szerződés alapján, egyéb főzőhelyről – a Turul Tátika Bt. (Zalaszántó, Fő u. 199/6.) által üzemeltetett vendéglátóhelyről biztosítja. Az ebéd házhozszállítását a falugondnok végzi.

A házi segítségnyújtás keretében az Szt. 63. §-ában meghatározott gondozási szükségletekkel rendelkező házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról kell gondoskodni. Az önkormányzat e feladatát a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ útján látja el.

Az önkormányzat az Szt. 65. §-ában foglaltak szerinti jelzőrendszeres házi segítségnyújtással kapcsolatos feladatait társulási formában látja el a Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központtal.

Az önkormányzat az Szt. 64-65. §-ában foglaltak szerinti családsegítéssel kapcsolatos feladatait a gyenesdiási székhelyű Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat útján látja el.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátásokat nyújtó intézmények (ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény és egyéb speciális ellátást nyújtó intézmény) a településen nincs.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

A drogprevenációs és egyéb egészségfejlesztő programok elsődleges színterei az általános iskolák és a középiskolák. Leggyakrabban a serdülőkorban lévő tanulók részesülnek ilyenfajta foglalkozásokban, ám egyes szakemberek szerint jóval 14 éves kor előtt el kellene kezdeni a megelőzést. Napjainkban Magyarországon számos prevenációs eljárás elérhető. Az általános iskolás tanulók számára kialakított DADA-program neve egy mozaikszó, mely a dohányzás, alkohol, drog és AIDS szavak kezdőbetűiből áll össze, jelezve a pontos tematikát. A prevenációs tevékenységet rendőrök végzik, akik részletes ismeretanyagot adnak át a tanulóknak 45 perces foglalkozások keretein belül. A fő cél az, hogy a gyermekekből jogkövető felnőttek váljanak, akik képesek felismerni, elkerülni a vészhelyzeteket.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A fenti szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A hátrányos helyzetű esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások alapvetően pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat. Az önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmények a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesítik annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Népkonyha szolgáltatást településünk nem nyújt, az erre vonatkozó adattábla ezért üres.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A vállalusi közösségi élet a kultúrházban és a rendezvénypajtában zajlik.

Településünkön az alábbi rendezvényeket minden évben szervezzük:

- Nemzeti Ünnap: március 15.
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Juniális
- Idősek napja
- Nemzeti Ünnap: augusztus 20.
- Szent Mihály napi búcsú
- Nemzeti Ünnap: október 23.
- Mikulás: december 6.
- Karácsony:

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2023)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	76	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen az etnikai konfliktusok nem jellemzők.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény megjelenése is elismerte azt, hogy fontossá vált az önkéntes munka a szociálisan hátrányos helyzetű emberek segítésére. Önkéntes tevékenység a társadalom tagjainak szolidaritásán alapuló, az állampolgárok öntevékenységet kifejező, a személyeknek és közösségeiknek más vagy mások javára ellenszolgáltatás nélkül végzett munka.

Annak érdekében, hogy e jelentős társadalmi erőforrás a közcélok elérése érdekében is mind hatékonyabban mozgósíthatóvá váljon, szabályozott keretek között, meg kell teremteni intézményeinknél ennek lehetőségét.

Önkéntes segítő az a magánszemély, aki személyes munkavégzéssel ellenszolgáltatás nélkül segíti a törvényben felsorolt szervezetek és intézmények munkáját, jogszabályi keretek között. Fogadó szervezet lehet a jogszabályban meghatározott közszolgáltatási, vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többlétszolgáltatások körében a

magyarországi székhelyű, illetve magyar hatóság által kiadott működési engedéllyel rendelkező, jogképes

- szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, illetve intézmény,
- egészségügyi szolgáltató,
- közoktatási intézmény,
- nyilvános könyvtár,
- közművelődési intézmény.

Nem minősül ellenszolgáltatásnak az önkéntes segítői tevékenység folytatásához szükséges igazolt költségek viselése, illetve megtérítése.

Az önkéntes és az őt alkalmazó szervezet közti viszonyra vonatkozó egyik fontos rendelkezés, hogy a fogadó intézmény az önkéntest, valamint hozzátartozóit juttatásban nem részesítheti.

Az önkéntes elláthat minden olyan tevékenységet,

- amelyre vonatkozóan megfelel a jogszabályokban meghatározott képesítési, egészségügyi, nyilvántartásba vételi és egyéb feltételeknek, valamint
- amelynek ellátását törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet (a továbbiakban együtt: jogszabály) nem köti meghatározott jogviszonyhoz, illetve amelynek önkéntessel történő ellátását jogszabály nem zárja ki.

Válluson erős a közösségi összetartás, a lakosok segítik egymást, és aktívan részt vesznek a helyi közösségi életben. Bár konkrét eseményekről nincs részletes információ, a községben jellemző a társadalmi szolidaritás, amely a közösség tagjainak támogatását, a generációk közötti párbeszéd elősegítését és a társadalmi kohézió erősítését szolgálja.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 1. § (1) bekezdés alapján nemzetiség minden olyan – Magyarország területén legalább egy évszázada honos – népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozástudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul. Az Njtv. 1. § (2) bekezdés értelmében „A nemzetiségi jogok és kötelezettségek vonatkozásában az (1) bekezdés szerinti nemzetiséghez tartozik az a Magyarországon lakóhellyel rendelkező személy, aki magát valamely nemzetiséghez tartozónak tekinti és ezen nemzetiséghez tartozását az e törvényben meghatározott esetekben és módon nyilvánítja.

A 2022-es népszámlálás adatai szerint Vállus község lakossága 101 fő, akik túlnyomórészt magyar nemzetiségűek. A más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek településünkön.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

A helyi civil szervezet aktív, sokszínű tevékenységeivel a település fejlődéséhez járul hozzá. A **Vállus és Vidéke Fejlődéséért és Turizmusáért Egyesület** célja Vállus és környéke fejlődésének előmozdítása, különös figyelmet fordítva az idegenforgalom fejlesztésére és a kulturális értékek megőrzésére. A településen található **Vállusi Pálos Kolostorrom** régészeti feltárása és bemutatása kiemelt projektjük, amely hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez és a turizmus fellendítéséhez.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 1. § (1) bekezdés alapján nemzetiség minden olyan – Magyarország területén legalább egy évszázada honos – népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozástudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul. Az Njtv. 1. § (2) bekezdés értelmében „A nemzetiségi jogok és kötelezettségek vonatkozásában az (1) bekezdés szerinti nemzetiséghez tartozónak tekintti és ezen nemzetiséghez tartozását az e törvényben meghatározott esetekben és módon kinyilvánítja.

A településen roma közösség nincs, így nemzetiségi önkormányzat sincs, etnikai konfliktusok nem léteznek, így azok kezelésére nincs szükség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
56 év feletti veszélyeztetett idős korban lévő munkanélküliek aránya az álláskeresők közt	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése
Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

Vállus Község Önkormányzata elkötelezett a gyermekek jogainak maradéktalan érvényesítése mellett, jelen fejezetben az őket érintő kérdésekkel, problémákkal foglalkozunk. Az alábbiakban a gyermekek főbb demográfiai mutatóit ismertetjük röviden.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	60	53	113	53,10 %	46,90 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			0	0,00%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	4	3	7	3,54%	2,65%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	0	1	0,88%	0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a kiskorúak számát és arányát mutatja meg az állandó népességben nemek és korcsoportok szerint. Válluson a legfiatalabb gyermekkorúak száma nullát mutat, ami a demográfiai helyzetet figyelembe véve azt jelzi, hogy ezen a területen nincsenek újszülöttek vagy kisgyermek, és így a fiatal családok száma is rendkívül alacsony. A 0-14 évesek aránya körülbelül 6,19% az állandó népességből, ami viszonylag alacsony arányt mutat. A 15-17 évesek aránya körülbelül 0,88% az állandó népességből, ami rendkívül alacsony érték. Nemek szerint a 17 év alatti népességben a fiúk kicsivel nagyobb arányban jelennek meg. A település jövőjét illetően a gyermekek számának növekedése lenne kívánatos. Esélyegyenlőségi szempontból a gyermekek demográfiai adatai alapján messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, ugyanakkor, ha a korosztály gyarapodását szeretnénk szorgalmazni, akkor a kisgyermekes családokat célzó szolgáltatások szervezésére, a családalapítás támogatásának kérdésére érdemes figyelmet fordítani.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekek helyzetének elemzését kezdjük az alapfogalmak rövid magyarázatával.

A **veszélyeztetettség** fogalmát a Gyermekvédelmi Törvény 5. § n) pontja tisztázza. E szerint a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy

segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 15. § (4) bekezdés b) pont és 68. § (1) bekezdés)

Hátrányos helyzetű a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik),
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek).

Halmazottan hátrányos helyzetű

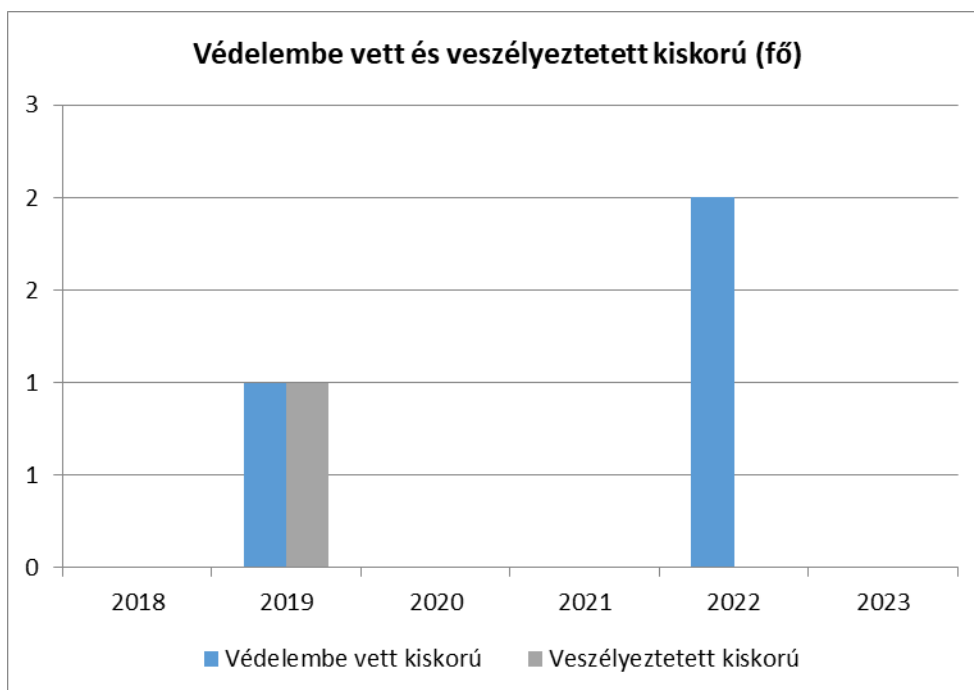
- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentebb meghatározott három körülmény közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése)

A **gyermekvédelem** olyan tevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul. A gyermekvédelem pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) (2) (3) bekezdés) A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermekvédelem során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Gyvt. 3. § (2) bekezdés)

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	0	n.a.
2019	1	1
2020	0	0
2021	0	0
2022	2	0
2023	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adatai szerint Válluson az elmúlt években csak elszórtan fordult elő védelembe vétel vagy veszélyeztetettség kiskorúak körében. A településen élő gyermekek kis létszáma valószínűsíti, hogy a gyermekvédelmi esetek is ritkán merülnek fel.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság lényege, hogy az anyagi nehézségekkel küszködő családok számára megkönnyítse a gyermek(ek) ellátását. Az RGYK alapján a gyermek számos jogszabályban definiált kedvezményre lesz jogosult. A Gyvt. 19. § (1)

bekezdése szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a törvényben meghatározott egyéb feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- meghatározott pénzbeli támogatásnak, és
- a törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdése alapján a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

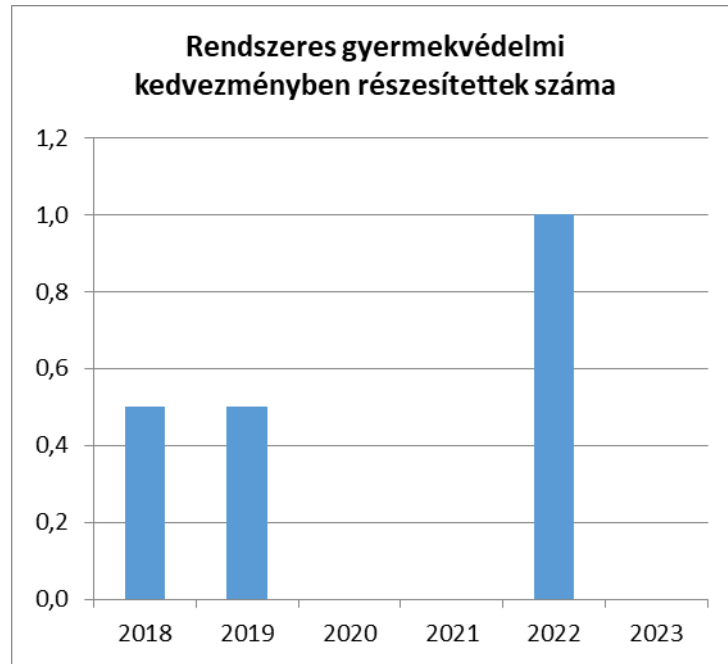
- a szociális vetítési alap összegének a 245 %-át (2024. évben 69 825 Ft-ot),
  - ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
  - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - ha a nagykorúvá vált gyermek: középfokú nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be; és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult; (Gyvt. 20. § (2) bekezdés)
- a szociális vetítési alap összegének 225 %-át (2024-ben 64 125 Ft-ot) az előző pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a gyermekvédelmi törvényben meghatározott értéket.

A jövedelem meghatározásakor nem kell figyelembe venni a gyermek árvaellátását. Az új szabályokat 2024. július 1-től kell alkalmazni minden folyamatban lévő ügyben is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot főszabály szerint egy év időtartamra állapítják meg.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	0,5
2019	0,5
2020	0,0
2021	0,0
2022	1,0
2023	0,0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

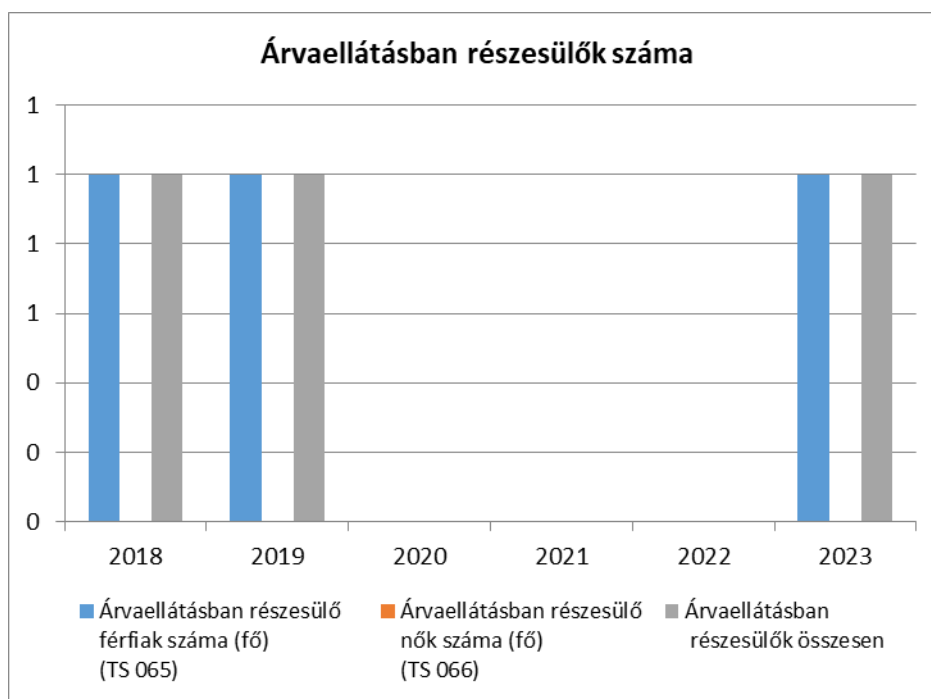
A táblázat adatai alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma Válluson rendkívül alacsony, és évről évre ingadozást mutat. A jelenség valószínűleg azzal magyarázható, hogy túlságosan alacsony a jövedelemhatár, mely alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítható. Ha a jövedelemhatár nem emelkedik tovább a jövőben, akkor sok, egyébként rászorulónak tekinthető család eshet ki az ellátásból.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár. (Tny. 55. §) Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. (Tny. 56. § (1) és (2) bek.)

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	1	0	1
2019	1	0	1
2020	0	0	-
2021	0	0	-
2022	0	0	-
2023	1	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők száma szórványos, évente változó, de jellemzően 0 vagy 1 fő. Ez arra utal, hogy a településen nagyon kevés olyan gyermek vagy fiatal él, aki elvesztette valamelyik szülőjét és jogosult az ellátásra.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés. A jogszabályváltozás komoly segítséget jelentett elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezett körbe sem estek bele. Az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat a gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint:

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Mivel Válluson sem iskola, sem óvoda nem működik, a helyi gyermekek más település intézményeiben vesznek részt az oktatásban. Ennek következtében a településen nincs ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülő gyermek. Az érintett családok számára az étkezési kedvezmények igénylése és az ellátás igénybevétele a befogadó település oktatási intézményeiben történik. Ez a helyzet rávilágít arra, hogy a gyermekes családok számára a közlekedés és a megfelelő intézményi hozzáférés kiemelt jelentőségű lehet.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát illetően nem áll rendelkezésünkre adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek telepszerű, szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Válluson külön védőnői álláshely nincsen. A Védőnői Szolgálatot Várvölgyön látják el.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	0	0	0	n.a.	n.a.
2023	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Gyermekorvosi rendelés Válluson nincs. A gyermek és felnőtt háziorvosi szolgálat vegyes praxisban történik. A vállalusi ellátottakról a megadott szempontok szerint külön adatbázis nincsen.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi- szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Válluson sem bölcsőde, sem óvoda nem működik. Jelenleg a környező településekre viszik a szülők a gyerekeket.

A gyermekek speciális ellátási igényei, fejlesztése terén a Zala Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Keszthelyi Tagintézménye játszik fontos szerepet. Gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő szakemberek révén biztosít fejlesztő foglalkozásokat, terápiákat a gyermekek számára.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. (Gyvt. 15. § (2) bekezdés)

A **gyermekjóléti szolgáltatás** a fentebbiekben már ismertetett módon működik településünkön. (lásd: 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés)

A **Biztos Kezdet Gyerekház** egy brit mintára épülő, Magyarországon 2013 óta a Gyvt.-ben szabályozott prevenciós szolgáltatás. Elsődleges célja az **Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben (RGYK)** részesülő gyermekek egészséges fejlődésének támogatása, fejlődési lemaradásuk kompenzálása, a szülői kompetenciák erősítése és a társadalmi felzárkózás elősegítése.

2015-től a Gyerekházak az óvodába még nem járó gyermekek és szüleik számára biztosítanak szolgáltatásokat, amelyeket kizárólag együtt vehetnek igénybe. Fontos megjegyezni, hogy a Biztos Kezdet Gyerekház nem minősül önálló intézménynek, hanem egy szolgáltatásként vagy más intézmény önálló egységeként működik. Az ellátás önkéntes alapon vehető igénybe, vagyis a részvétel kötelezően nem rendelhető el.

A fenntartás történhet állami, egyházi vagy egyéb nem állami fenntartó által, azonban jellemzően önkormányzati fenntartású intézmények működtetik. Bár nem kötelező önkormányzati feladat, sok település mégis fontosnak tartja a helyi gyermekek és családjaik támogatását ezen a módon.

A **Tanoda** egy 2019 óta a Gyvt.-ben szabályozott, de nem kötelező önkormányzati feladatként működő szolgáltatás. Számos tanoda egyházi fenntartásban működik, de más fenntartók is létrehozhatják.

A program célcsoportját elsősorban **RGYK**-ban részesülő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű általános és középiskolás gyermekek alkotják, de kivételes esetekben fiatal felnőttek is részt vehetnek benne.

A Tanoda egy **társadalmi felzárkózást segítő, prevenciós szolgáltatás**, amely támogatja a tanulmányi előmenetelt és a lemorzsolódás megelőzését. A kötelező tanórai foglalkozásokon kívül, valamint a tanítási szünetek idején is lehetőséget biztosít a tanulásra és fejlődésre. Célja, hogy segítse a hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a sikeres társadalmi beilleszkedést, az életpálya-tervezést, valamint a szabadidő hasznos eltöltését.

A Tanoda szolgáltatásainak igénybeviteléhez a szülővel (törvényes képviselővel) megállapodást kell kötni.

Válluson nem működik sem Biztos Kezdet Gyerekház, sem Tanoda, mivel a település lakosságának életszínvonala alapján ezek fenntartása jelenleg nem indokolt. A gyermekszegénység csak elenyésző mértékben van jelen, ezért folyamatos kompenzációs szolgáltatásokra nincs szükség. Ugyanakkor egyes élethelyzetekben segítségnyújtás vagy beavatkozás válhat szükségessé, amelyet elsősorban az önkormányzat és a helyi közösség összefogása biztosít. A lakók egymást támogatva, szolidaritásra és együttműködésre építve segítenek a problémák megoldásában. Ez az összetartó közösség kiemelt szerepet tölt be a nehéz helyzetek kezelésében és a rászorulókat támogatásában.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen bölcsőde nem működik.

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői, vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Az Önkormányzat jogszabályból eredő feladatainak az alábbiak szerint tesz eleget:

- A települési támogatást a helyi szociális ellátásokról és azok igénybevételéről szóló 11/2021. (X.20.) önkormányzati rendelet alapján biztosítja.
- Személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében: gyermekjóléti szolgáltatást biztosít a gyenesdiási központú Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat működtetésével, illetve saját fenntartásban Falugondnoki szolgálatot működtet.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait lehet igénybe venni.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Egészségfejlesztés, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a helyi lehetőségekhez mérten biztosított a kultúrházban, rendezvénytéren, a füves futballpályán. Ezen túlmenően korszerű, biztonsági játszótér (gyermek és felnőtt) is megtalálható.

- i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A közétkeztetést a környező települések intézményei biztosítják.

A szünidei gyermekétkeztetés biztosított a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, ha azt a szülő igényli.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását, a rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A településen hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem volt.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat

Az önkormányzat minden évben meghirdeti a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázatot, amely a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatási tanulmányait hivatott támogatni. A vizsgált időszakban azonban egyetlen pályázó sem élt ezzel a lehetőséggel.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A településen bölcsőde, óvoda vagy általános iskola nincs. A gyermekek a szülők választása alapján a bölcsődei, az óvodai és általános iskolai ellátást választásuk szerint a gyenesdiási vagy keszthelyi intézményekben vehetik igénybe. A gyermekek szállításáról a falugondnoki kisbusz igénybevételével gondoskodunk. A falugondnoki kisbusz reggel és délután, két időpontban szállítja a gyermekeket.

A **Kárpáti János Általános Iskolában** tanuló vállusi sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára biztosított az **egyéni fejlesztés és integrált oktatás**. Logopédiai ellátás,

fejlesztőpedagógiai foglalkozások, gyógypedagógiai támogatás és differenciált tanulásszervezés segíti őket.

Szükség esetén a **Keszthelyi Pedagógiai Szakszolgálat** nyújt további fejlesztő terápiákat, például mozgás- és beszédfejlesztést, valamint pszichológiai támogatást. A gyermekek számára így lehetőség nyílik képességeik kibontakoztatására és sikeres iskolai előmenetelük támogatására. További támogatást nyújt a **Szemfüles Egyesület**, amely fejlesztőprogramokat és közösségi foglalkozásokat szervez. Az utazás megszervezése a szülők és az önkormányzat együttműködésével történik.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00
2023	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	0	0	0,00
2019	0.	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00
2023	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A településen óvoda, iskola nincs.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2019	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2020	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2021	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2022	n.a.	0	0	0	0	0	0	0
2023	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00
2022	0	0	0	0,00	0,00
2023	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Mivel Válluson nincsen oktatási, nevelési intézmény, így intézményi szegregációról sem beszélhetünk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Mivel a vállalusi gyerekek több környező település iskolájában tanulnak, Vállusra vonatkoztatott 8. évfolyamot eredményesen befejezett nappali oktatásban részt vett tanulókról nincsenek adataink.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek számára nyújtott (így például a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, és a hozzá társuló számos természetbeni ellátás, vagy szolgáltatások terén a fejlesztő foglalkozások) hátránykompenzáló célzattal, pozitív megkülönböztetés révén segítik elő a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségét. További speciális szolgáltatások így például Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda településünkön nem működnek.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0
2023	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek alacsony aránya a népesség belül	Gyermekvállalás ösztönzése, családbarát munkahelyek és atipikus foglalkoztatási formák erősítése, a településen megvalósuló fejlesztések során a gyermekes családok igényeinek figyelembevétele
Gyermekek, fiatalok számára több prevenciós program nyújtása szükséges.	Prevenációs programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közti egyenlő bánásmód szükségessége és fontossága már a Római Szerződésben is megjelent, de az 1997. évi luxemburgi csúcsértekezleten került be a foglalkoztatási irányelvek közé. Az Európai Unió foglalkoztatási stratégia részét képezi a férfiak és nők foglalkoztatási arányának kiegyensúlyozása, valamint az egyenlő bérezés elve is. Hazánkban az Alaptörvény XV. cikkének (3) bekezdése rögzíti a férfiak és nők egyenjogúságát, a Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény 12. §) pedig rendelkezik az egyenlő bánásmód követelményéről a munkabérezéssel és munkaviszonnyal kapcsolatban, amikor kimondja, hogy a munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. a

vonatkozó Európai Uniósi irányelveknek megfelelően szabályozza az egyenlő bánásmód követelményét, az esélyegyenlőség előmozdítását a nők tekintetében is. (2003. évi CXXXV. törvény 65. §) Az Ebktv. 8. §-a védett tulajdonságként nevezi meg a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

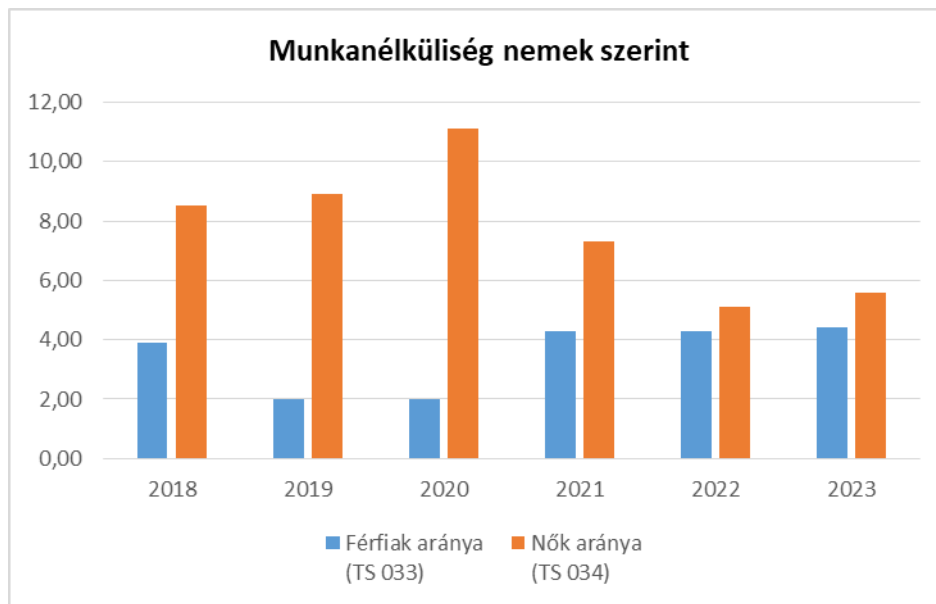
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Hazánkban a hagyományos nemi szerepekről való felfogás kedvezőtlenül befolyásolja a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, mivel a gyermekvállalás után a gyermeknevelés terhe még mindig főként a nőkre hárul. E felfogás következtében a munkáltatók is előszeretettel részesítik előnyben a férfiakat, mivel számolnak a nők korlátozottabb rendelkezésre állásával. A sztereotípiák hatására a nők megbecsülése alacsonyabb a munka világában, és sajnos mind a mai napig másokhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesülhetnek pusztán azért, mert nők.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	3,9	8,5	6,20%
2019	2	8,9	5,45%
202	2	11,1	6,55%
2021	4,3	7,3	5,80%
2022	4,3	5,1	4,70%
2023	4,4	5,6	5,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

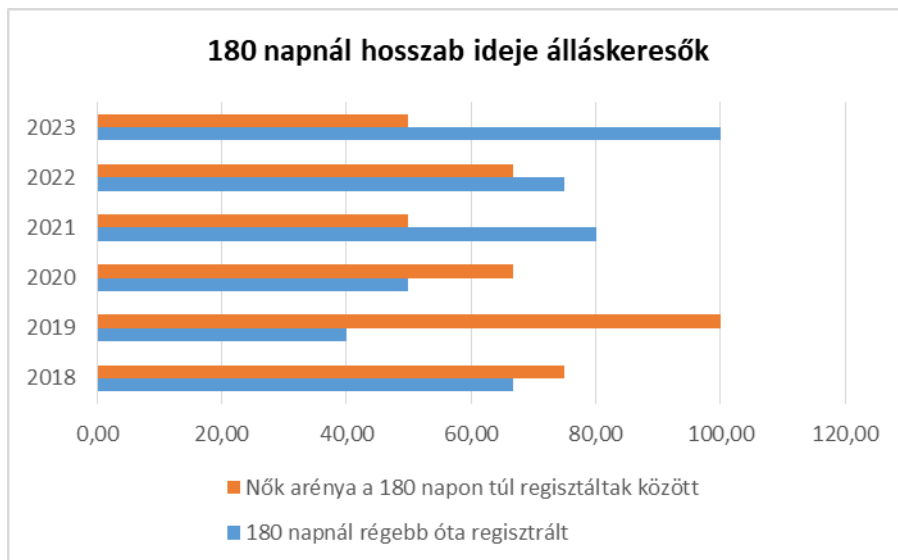
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Vállus településén a nők munkanélküliségi rátája az elmúlt években magasabb volt, mint a férfiaké, és változó tendenciát mutatott. 2018-ban 8,5%-on, 2020-ban pedig 11,1%-on állt, majd 2021-től csökkenés indult, 2022-re 5,1%-ra, 2023-ra pedig 5,6%-ra. A nők munkanélküliségi helyzete különféle tényezők, például családi kötelezettségek és alacsonyabb fizetési lehetőségek függvényében változik. A férfiak és nők közötti különbségek rávilágítanak az esélyegyenlőség javításának szükségességére. A jövőbeni cél a nők munkaerőpiaci helyzetének javítása és a munkanélküliségi ráta csökkentése.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2018	66,7	75
2019	40	100
2020	50	66,7
2021	80	50
2022	75	66,7
2023	100	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

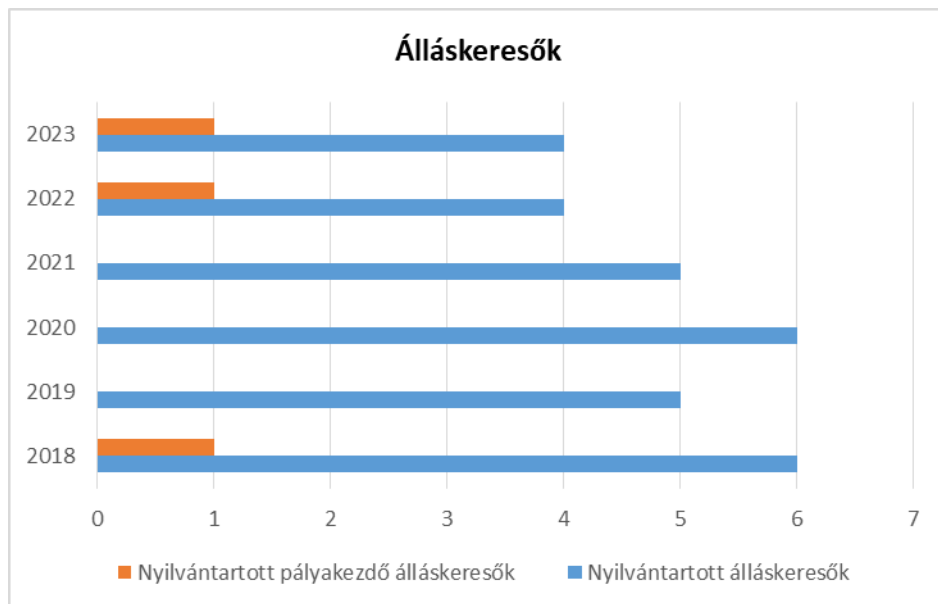

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ahogy azt egy korábbi fejezetben már ismertettük, az összes álláskereső között viszonylag nagy arányban vannak jelen a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők, azaz a tartós munkanélküliek. Körükben a nők aránya 50-100 % között mozgott az elmúlt években. A 2019-es évben volt a legmagasabb, 100 % a nők aránya a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők közt. Az előző évhez képest ez 25 %-os emelkedést jelent, ami jelentős növekedés. Ennek okát nem ismerjük. Feltételezzük, hogy a koronavírus járvány okozta munkanélküliséghez nincs köze a romló adatoknak, hiszen 2019 év végén jelent meg a járvány hazánkban. Ha a két nem arányait hasonlítjuk össze, akkor elmondható, hogy a nők jelenleg nagyobb mértékben érintettek a tartós munkanélküliségben, mint a férfiak.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	6	1
2019	5	0
2020	6	0
2021	5	0
2022	4	1
2023	4	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Válluson a pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt években alacsony volt, és évről évre nem mutatott jelentős változást. 2019 és 2021 között nem regisztráltak pályakezdő álláskeresőt, míg 2022-ben és 2023-ban ismét 1 fő volt nyilvántartva. Ez azt jelzi, hogy a településen a pályakezdők munkaerőpiaci helyzete viszonylag stabil. Ezek alapján megállapítható, hogy Válluson az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek. A pályakezdők nem szerinti összetételéről nincs adatunk, de mivel eleve alacsony arányban jelennek meg pályakezdők az álláskeresők között, így feltételezzük, hogy a nőket sem érinti jelentős mértékben a pályakezdési munkanélküliség.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen a felnőttképzés és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások nincsenek. Az álláskereső nők, akik nem rendelkeznek megfelelő végzettséggel azokon a Zala Vármegyei Kormányhivatal Keszthelyi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály által meghirdetett képzések segíthetnek.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul.

Az Önkormányzatnak nem áll rendelkezésre olyan aktuális adat, amely az alacsony iskolai végzettségű nők számáról mutatna képet.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé

nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, melynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző).

A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőikkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció egyáltalán nincs jelen a községben.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A releváns fogalmakról röviden (Gyvt. 43. § - 44/D. §):

- **Bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.
- **Mini bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a bölcsődei intézményhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést.
- **Munkahelyi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató, vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján az Gyvt. 5. § s) pontja szerinti fenntartó tart fenn, elsősorban a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására.
- **Családi bölcsőde:** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.
- **Napközbeni gyermekfelügyelet:** olyan szolgáltatás, melynek keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít
  - a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
  - a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
  - az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
  - a magántanuló számára,
  - az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
  - az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.
- **Alternatív napközbeni ellátás:** a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,
  - a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
  - a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen nincs bölcsőde, óvoda, illetve általános iskola, így a gyermekek oktatása és ellátása más településekre történő utaztatással oldódik meg. A gyerekek szállításáról a falugondnoki kisbusz gondoskodik, amely reggel és délután két időpontban szállítja őket a 17 km-re lévő Gyenesdiásra. A helyi nők számára biztosított a gyermekek napközbeni ellátása és felügyelete, azonban a három műszakos munkarend mellett a kisgyermekkel való elhelyezkedés nagyon nehéz, és sokszor a megélhetés biztosítása érdekében kénytelenek ezt a megoldást választani. Ekkor a megoldást gyakran az jelenti, hogy a nagyszülők, rokonok, vagy a szomszédok segítenek a gyermekek körüli teendőkben, amikor az édesanya később ér haza vagy esti műszakban dolgozik. A település távolságai és az elérhető munkahelyek hiánya hátrányt jelent, ugyanakkor a kis közösség előnye, hogy az emberek ismerik egymást, és nagyobb az összetartás ereje.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés támogatása, az anya- és gyermekgondozás többek közt a védőnői hálózat szakmai munkájának keretében valósul meg. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására elsősorban az általános- és középiskolákban kerül sor.

A családok, akik neveltek már egy-két gyermeket, tartva az életszínvonal csökkenésétől egyre kevésbé mernek felvállalni még egy gyermeket. Másrészt szintén országos jelenség az is, hogy egyre később szülnek a nők, melynek oka lehet egyrészt az iskolai végzettségek megszerzése, az egzisztencia megteremtése, másrészt, hogy a jelen helyzetben nem, vagy nagyon nehezen tudnak biztos háttérrel biztosítani a fiatalok a születendő gyermeküknek. Vállalon valószínűsíthetően oka lehet ennek az is, hogy – bár a település mindent megtesz annak érdekében, hogy itt tartsa a fiatalokat - mégis egy részüket arra kényszeríti, hogy nagyvárosokban, vagy külföldön vállaljanak munkát, ezáltal hosszabb távon ott is telepednek le

A családok gondozása, mint szolgáltatás jól működik a kistérségben, a térségi feladatot ellátó szolgáltatókat (Védőnői Szolgálat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat) szükség esetén felkeresik a családok, a lakosság körében is széles körben ismertek.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A szociális szolgáltatások, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a védőnői hálózat, illetve a rendőri tevékenység eredményeként egyre többen tudják, hogy a problémákkal hova forduljanak segítségért. A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma azonban mind a mai napig valószínűleg jelentős mértékben elmarad a tényleges esetek számától.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Településünkön anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik, az esetleges krízishelyzetekben e szolgáltatásokhoz való hozzáférést a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

Családok átmeneti otthona legközelebb Zalaegerszegen van. A zalaegerszegi családok átmeneti otthona jelenleg 13 család befogadására alkalmas, 40 férőhelyes gyermekjóléti intézmény. Feladata a gyermekvédelmi törvény és a végrehajtott rendeletei szerint az otthontalanná vált vagy bántalmazott család együttes elhelyezése, a válsághelyzetben lévő várandós anya elhelyezése, illetve az átmeneti gondozás biztosítása. Az intézmény 7 fő szakembert foglalkoztat főállásban. Megbízási szerződéssel jogász illetve pszichológus segíti a szakmai munka hatékonyabbá tételét.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a nők és a férfiak azonos jogokkal rendelkeznek. Ez több területen is megmutatkozik. A településen megválasztott 5 fő képviselőtestületi tag közül 2 fő a női nem közül került ki. A Jegyzői pozíciót szintén hölgy tölti be Válluson. A falugondnok is nő. Művelődésszervező hölgyet is alkalmaz az Önkormányzat megbízási szerződéssel.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Válluson a nőket hasonló problémák foglalkoztatják, mint az ország bármely másik településén, hiszen a „gyengébbik” nemhez tartozók igencsak egyező nehézségekkel szembesülnek országszerte. Fejlett társadalmunkban a nőkre egyre több teher hárul: egyszerre kell megfelelniük számos szerepkörnek, így például helyt kell állniuk a munka világában, a családi életben, a háztartás-vezetés és gyermeknevelés terén, valamint az idős vagy beteg hozzátartozók gondozása, ápolása során, a párkapcsolati elvárásokról nem is beszélve. Számos tényező nehezíti azonban a sokféle szerepkörhívásnak történő megfelelést: a foglalkoztatás terén a hátrányos megkülönböztetés, az üvegplafon, a családi élet kapcsán a munkával való összeegyeztethetlenség, a gyermeknevelés, a háztartásvezetés, a hozzátartozókról való gondoskodás kapcsán a férfi-női munkamegosztás problémái, azaz a férfiak alacsony szerepvállalása ezen területeken, a párkapcsolat tekintetében

pedig a férfiak részéről tapasztalható magas elvárások, a nőikkel kapcsolatos fiatalság-kultusz stb. Mindennek eredménye sajnos az lehet, hogy számos nő megfáradt, kieggett, stresszes és a végsőkig kimerült lesz egy bizonyos idő után. A szerepkihívások tehát valószínűleg folyamatosan foglalkoztatják a községünkben élő nőket is, ezért törekedni szükséges arra, hogy a helyi szintű intézkedések a nők érdekeinek figyelembevételével kerüljenek megtervezésre és megvalósításra. Ezek célja a nők terheinek mérséklése, esélyegyenlőségének megteremtése, kiegyensúlyozott életvitelük biztosítása kell, hogy legyen, akár a pozitív diszkrimináció eszközének alkalmazásával is. Arra kell törekedni továbbá, hogy a gyermekvállalást a munka világa ne büntesse, hanem támogassa, s a kisgyermekes anyukák helyzetének megkönnyítése fontos szempontként kell megjelenjen a munkahelyeken.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei	Családbarát munkahelyek, intézkedések
Nagyfokú látencia a nőket érinti erőszak terén	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása,
A dolgozó anyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

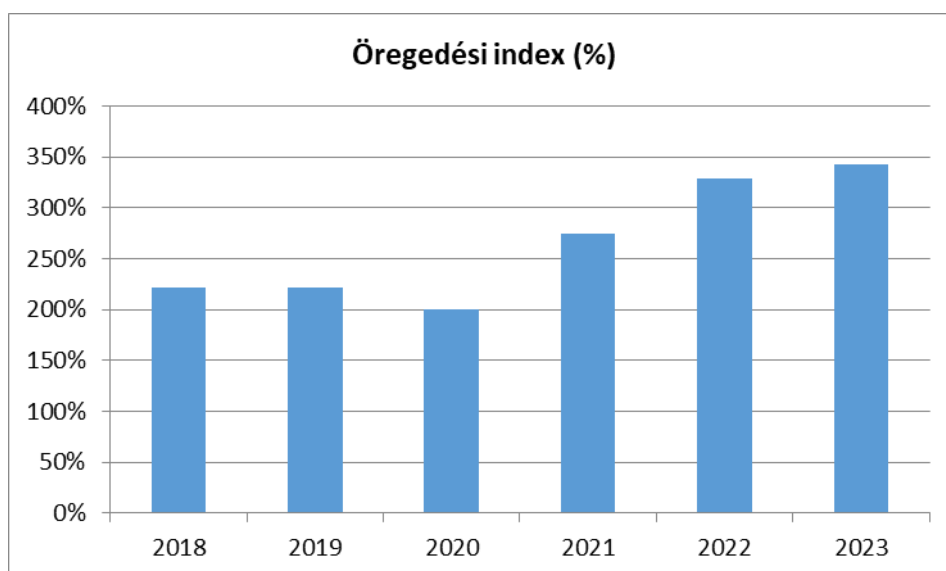
A fejlett társadalmakat olyan demográfiai folyamatok jellemzik, melyek az idős korosztály nagymértékű gyarapodásához vezettek. A születéskor várható élettartam egyre inkább nő, a halandóság csökken, mindehhez pedig több évtizede alacsony gyermekszám társul, így a csökkenő számú népességen belül az idősek száma és aránya folyamatosan nő, a fiatal, aktív korosztály száma és aránya pedig csökken. Mindennek következményeképp társadalmunkban a népesség öregszik, s egy „eltartó” személyre egyre több „eltartandó” jut. Ez sajnos a társadalombiztosítási és szociális ellátórendszert jelentős kihívások elé állítja, ami a hazánkban hagyományos felosztó-kirovó nyugdíjrendszer válságához is vezethet. A kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhetően az idősek csoportja egyre fontosabb esélyegyenlőségi célcsoportnak tekinthető, a szociális és egészségügyi szolgáltatások fókuszába került.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	20	9	222,20%
2019	20	9	222,20%
2020	20	10	200,00%
2021	22	8	275,00%
2022	23	7	328,60%
2023	24	7	342,90%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

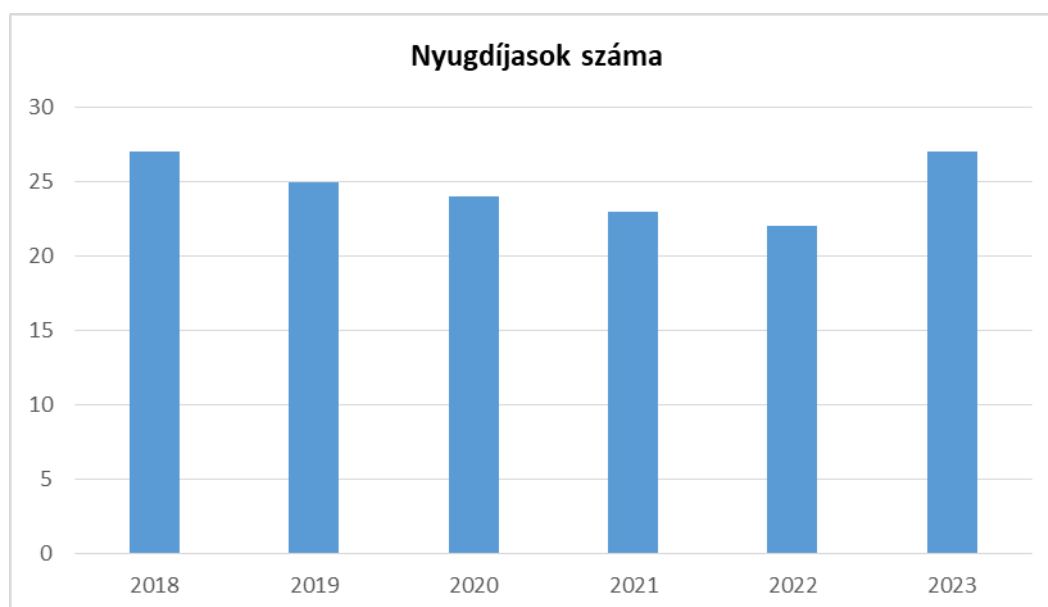

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Vállus településen az öregedési index az elmúlt években folyamatosan növekedett, ami a 65 év feletti lakosok számának emelkedését és a 0-14 éves korú gyermekek számának csökkenését tükrözi. Az öregedési index 2018 és 2023 között 222,20%-ról 342,90%-ra nőtt, ami jelentős változást mutat a település demográfiai szerkezetében. A 65 év feletti lakosok arányának növekedése és a fiatalabb korosztályok számának csökkenése arra utal, hogy a település előregedésével kell számolni. A jövőben ez az előregedési tendencia további társadalmi és gazdasági kihívásokat jelenthet a település számára.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	14	13	27
2019	13	12	25
2020	12	12	24
2021	11	12	23
2022	10	12	22
2023	12	15	27

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A téma vonatkozásában irányadó jogszabály a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tbtv.), melynek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.
- A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:
- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék. (Tbtv. 6. § (1) és (2) bekezdése)

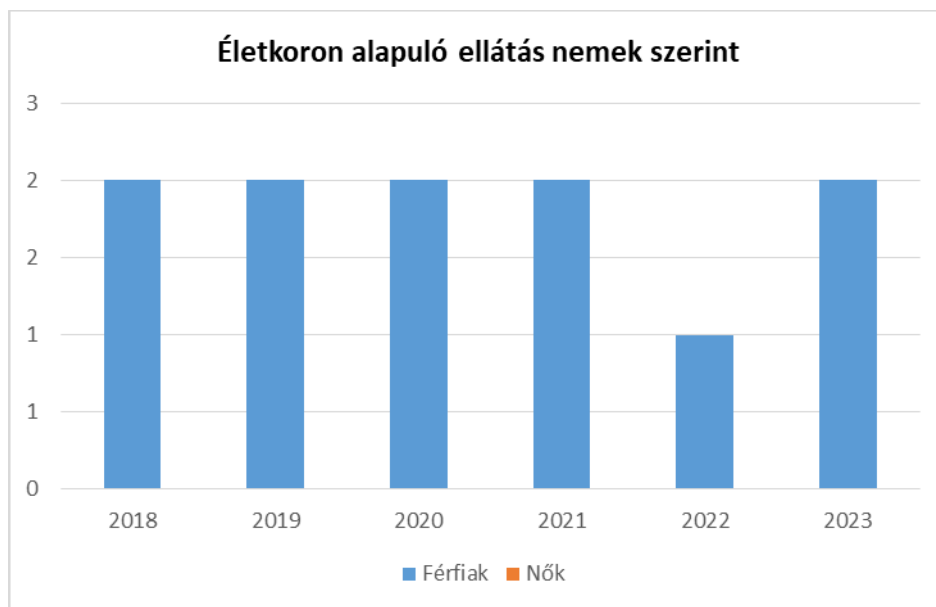
Vállus településen a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma az elmúlt években viszonylag stabilan alakult, de kisebb csökkenés tapasztalható a 2018 és 2022

közötti időszakban. 2022-ben 22 fő nyugdíjas szerepelt, míg 2023-ra ez az adat ismét 27 főre emelkedett. A nők száma a nyugdíjban részesülők között stabilan magasabb, mint a férfiaké, és ez a trend évről évre megmaradt. Az összes nyugdíjas számának alakulása az öregedési index növekedésével összhangban van, ami a település elöregedésére utal.

Az egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülő nők és férfiak adatait az alábbiakban láthatjuk.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	2	0	8	10	0	1	0
2019	2	0	7	9	0	1	0
2020	2	0	6	9	0	1	0
2021	2	0	6	9	0	1	0
2022	1	0	6	9	0	1	0
2023	2	0	6	11	0	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Amennyire öröndetes jelenség az életkor meghosszabbodása, annyira válik egyre felelősségteljesebb társadalmi kötelezettséggé az élet megfelelő minőségének, az egészségnek és az aktív életnek minél hosszabb ideig való fenntartása, biztosítása.

Az életminőség összetevői:

- egészségi állapot,
- mindennapi aktivitás, életmód,
- közérzet.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változtatás szolgálta az idősök foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését.

2013. július 1-jével lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) bekezdése, mely kimondja: „Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.” rendelkezés nem segíti elő a közszférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez (A Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott nyugdíjas dolgozó keresetét 2019. január 1-je óta kizárólag a 15% SZJA terheli, a járulékok megfizetése alól mentesül, a munkáltató pedig a szociális hozzájárulási adó (2022. január elsejétől 13 %) és a szakképzési hozzájárulás (1,5%) megfizetése alól mentesül, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása).

2017. július 1-jével lépett hatályba az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. közérdekű nyugdíjas-szövetkezet létrehozására. A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időszerű tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásának folyósítása mellett. Célja továbbá a tudás-átörökítés, azaz, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből ebben az esetben is csak 15% személyi jövedelemadó kerül levonásra. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért itt sem terheli semmilyen közteher (sem a 13 %-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válni valamely szövetkezetben, így lesz jogosult az álláskereső nyugdíjasként történő munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett.

Az időszerű, nyugdíjas személyek foglalkoztatása több szempontból is hasznos. A munkavállaló számára elsősorban az alábbi tényezők miatt lehet előnyös a nyugdíj melletti munkavégzés:

- többletjövdelemre tehet szert általa,
- lefoglalja magát,
- fizikailag, szellemileg aktív maradhat,
- társasági életet élhet, kevésbé fenyegeti az időskori elmagányosodás,
- nyugdíjasként is a társadalom hasznos tagjának érezheti magát.

A munkáltató számára pedig főleg a következő szempontok miatt lehet vonzó lehetőség a nyugdíjas dolgozó alkalmazása:

- olcsóbb, mint az aktív korú munkavállaló alkalmazása,
- jelentős mértékű munkatapasztalattal rendelkeznek,
- kevesebb családi, magánéleti kötöttsége van, ezért rugalmasabb munkaerőt jelenthet, mint aktív korú társai.

Az időszerű foglalkoztatásának egyéni, gazdasági és társadalmi hozadéka is van, ezért az ilyen jellegű törekvéseket érdemes támogatni, ugyanakkor Válluson nem kimondottan jellemző a nyugdíjasok nagyarányú foglalkoztatása.

A következő táblázat azt szemlélteti, hogy a különböző korcsoportok milyen arányban jelennek meg a nyilvántartott álláskeresők között. Az álláskeresők száma 2018 és 2023 között csökkent, de a 61 év felettiek minden évben jelen voltak, sőt 2023-ban a számuk megduplázódott. Az 56-60 éves korosztály is rendszeresen szerepelt a statisztikában, különösen 2021-ben, amikor arányuk 60%-ra emelkedett. A fiatalabb álláskeresők (41-50 év) az utóbbi években teljesen eltűntek, ami arra utal,

hogy számukra könnyebb az elhelyezkedés. A legmagasabb arányok 2019-ben és 2021-ben jelentkeztek, főként a 46-50 és 56-60 évesek körében. Ez sajnos utalhat arra, hogy az idősebb korosztály tagjai jelentős elhelyezkedési nehézségekkel néznek szembe a munkaerőpiacon, ami összefüggésben állhat az idősebb munkavállalókat esetlegesen érintő hátrányos megkülönböztetéssel. Úgy tűnik, az idősebb korosztály foglalkoztatását még több központi és helyi intézkedéssel lenne szükséges támogatni a jövőben.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Fő összesen	6	5	6	5	4
41-45 év (TS 042)	Fő	0	0	1	0	0	0
	%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	2	1	0	1	0
	%	0,00%	40,00%	16,67%	0,00%	25,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	1	0	1	0	0	0
	%	16,67%	0,00%	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	2	1	3	1	1
	%	16,67%	40,00%	16,67%	60,00%	25,00%	25,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	1	1	1	1	2
	%	16,67%	20,00%	16,67%	20,00%	25,00%	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A településen nincsen az idősek, nyugdíjasok számára foglalkoztatásukat támogató egyéb program.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A foglalkoztatás terén időseket ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán konkrét esetről nincs tudomásunk.

A nyugdíjazás előtt álló munkavállalók különösen nagy nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacon, sok munkáltató nem szívesen alkalmazza őket, és a vállalati leépítéseknek is gyakori célpontjai. Ezen a helyzeten javíthat a hatályos Munka Törvénykönyvének azon rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartása, illetve súlyos kötelezettség-szegés okán történő felmondással szüntetheti meg. (Mt. 66. § (4) bekezdés)

A fenti adatok alapján általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetett életkorú népesség kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete problémaként jelenik meg településünkön is.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

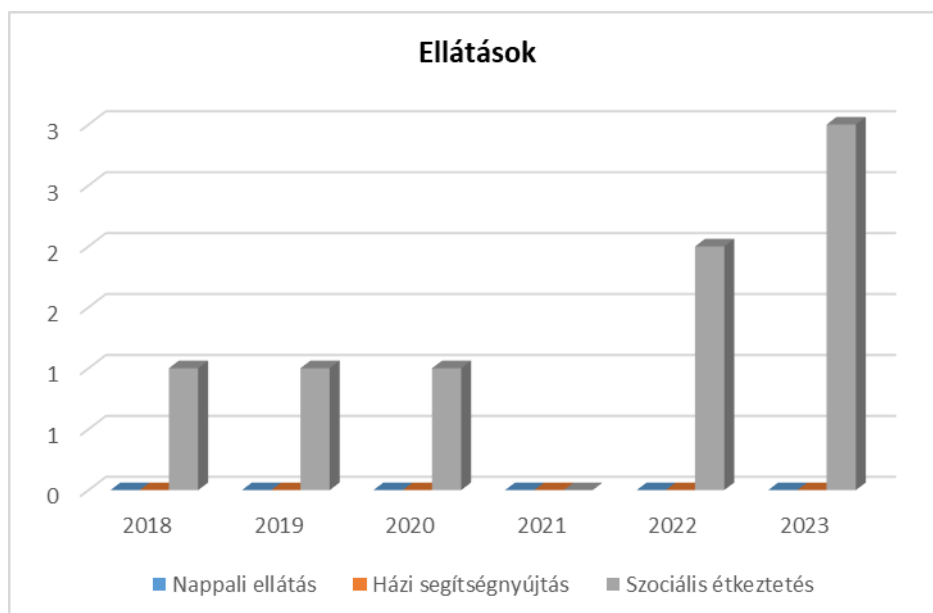
A helyi közszolgáltatások terén az idősokkal való foglalkozás magas színvonalú. A falugondnok segíti a rászorultak szociális ellátásának biztosítását, az egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutást, szakrendelésekre történő szállításukat, segíti az egyéni és közösségi szintű szükségletek teljesítését. A falugondnok a község kulturális életében is nagy segítséget jelent.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	20	0	0	1
2019	20	0	0	1
2020	20	0	0	1
2021	22	0	0	0
2022	23	0	0	2
2023	24	0	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nappali ellátásra helyben nincs lehetőség, erre igény sem mutatkozik. Az idősebb és betegesebb személyek szívesebben maradnak otthonaikban.

A házi segítségnyújtásban részesülők száma is 0 minden évben, ami arra utalhat, hogy az idősek önállóan élnek, családtagjaik gondoskodnak róluk.

A szociális étkeztetésben részesülők száma lassan növekedett, 2018 és 2020 között stabilan 1 fő volt, 2021-ben nem volt ellátott, de 2022-re 2 főre, majd 2023-ra 3 főre emelkedett. Ez arra utalhat, hogy az idősebb lakosság egyre inkább igényli ezt a segítséget.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Vállus községben megkezdődött a kultúrház felújítása, amely az orvosi rendelőt és hivatali helyiségeket is magában foglalja. A több mint százéves épület korszerűsítése és bővítése régóta szerepelt az önkormányzat tervei között. A munkálatok elsődleges célja az épület szerkezetének megerősítése és korszerűsítése. A felújítás kormányzati támogatással, 62,5 millió forintból valósul meg.

A település vezetése a kultúrház környezetében községközpont kialakítását is tervezi, amely tovább erősítené a közösségi életet és hozzájárulna a lakosság megtartásához.

A felújítási munkálatok jó ütemben haladnak, és várhatóan jelentős mértékben hozzájárulnak majd a helyi közösségi élet fellendítéséhez.

A könyvtár számottevő könyvállománnyal várja az időseket.

c) idősek informatikai jártassága;

A település időseire nem jellemző az informatikai jártasság. Azok a nyugdíjasok, akik munkakörüknel fogva kapcsolatba kerültek a számítógéppel és otthonukban is rendelkeznek vele, biztosan használják a továbbiakban is.

d) a generációk közötti programok.

Községünkben szerencsére a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak a szépkorú lakosokhoz.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Vállus község kiemelt figyelmet fordít az idősek közösségi életének gazdagítására, számos, életkorukból adódó sajátos igényeiket kielégítő programmal. A **rendszeresen megrendezett Idősek napja** mellett a település éves eseményei, mint a **Júniális** és a **Szent Mihály búcsú**, szintén lehetőséget nyújtanak a közös élményekre. Az év során további ünnepek – például az **augusztus 20-i és október 23-i megemlékezések, valamint a karácsonyi rendezvények** – is helyet kapnak a programok között, melyekről az önkormányzat hirdetőtábláján és honlapján (www.vallus.hu) lehet tájékozódni. Ezek az események minden korosztály számára kikapcsolódást nyújtanak, így az idősek számára is lehetőséget teremtenek a közösségi kapcsolatok ápolására. A községi rendezvények hozzájárulnak az elszigeteltség csökkentéséhez, elősegítve az aktív társasági életet és enyhítve az időskori magányt.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
56 év felettiak magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése
A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, gyakrabban válnak áldozatokká	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére. Rendőrséggel, polgárőrséggel közös tájékoztató tartása.
Az egészségi állapot miatt romló életminőség időskorban	Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése.
65 év felettiak magas aránya a teljes népességben belül, helyi társadalom öregedése	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A **fogyatékos** annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi.

A fogyatékossgal élő emberek számára fontos, hogy megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakozás területén is.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált. azzá.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	2	0	2
2019	2	0	2
2020	3	0	3
2021	2	0	2
2022	2	0	2
2023	2	1	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Válluson a megváltozott munkaképességű személyek száma az elmúlt években elenyésző volt. A megváltozott munkaképességű személyek között minden évben nagyobb arányban vannak jelen férfiak mint nők, ami arra utal, hogy a településen a férfi nemhez tartozókat nagyobb számban érintheti a fogyatékoság problémája.

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2) bekezdés) Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy

számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

A foglalkoztatási törvény szerint fogyatékossgal élő munkavállaló, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - valamint ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Flt. 57/B. § (4) bekezdés f) 3.)

Megváltozott munkaképességű személy:

- a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján - akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, - aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján, - akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű,
- aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt. (Flt. 58. § (5) bekezdés m) pont)

A tartós egészségi problémával, fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, így minden segítséget meg kell adni számukra ahhoz, hogy elhelyezkedési esélyeik növekedjenek. A közfoglalkoztatás is egy lehetőség számukra a munkavállalásra. Szintén fontos a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására. Ennek eszköze a meglévő törvényi szabályozásban foglalt kedvezmények, támogatások megismertetése a munkáltatókkal, az érzékenyítő programok, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók előnyeinek hangsúlyozása a munkáltatók felé.

Fogyatékkal élők nem dolgoznak a községben. Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
  - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
  - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
  - 15 éven belül legalább 3650 napon át
- a Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- a) rehabilitációs ellátás, vagy
- b) rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

b) munkavállalást segítő lehetőségek,

Válluson a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalását elősegíti, hogy az akadálymentesítés egyre több helyen megvalósul, akár részlegesen, akár teljes körűen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A fogyatékkal élő személyeknek az elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A megváltozott munkaképességűek esélye az integrált foglalkoztatási lehetőségek tekintetében kedvezőtlen.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Önálló életvitelt támogató intézmény nincsen a községben. Egyre kevesebb az az intézmény országosan, ahol a fogyatékossgal élőknek lakhatást tudnak biztosítani. Amíg a család vállalja és biztosítani tudja a lehetőséget, mert fontos a családi környezet addig ez a legjobb formáció. Ha a szülők elhalnak, vagy már nem tudják vállalni a fogyatékos személy gondozását, akkor már nagyon nehéz az érintett személy ellátásának, elhelyezésének megoldása. Legközelebb Keszthelyen működik Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza, amely nappali intézet és foglalkoztató.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékossgal élők számára számos pénzbeli és természetbeni ellátástípus került meghatározásra. Az alábbiakban ezeket ismertetjük röviden.

Fogyatékossgai támogatás (Fot. 22. § - 23/A. §) Havi rendszerességgel járó pénzbeli ellátás, melynek célja a fogyatékossgal élő személy esélyegyenlőségének növelése, illetve anyagi hozzájárulás a súlyos fogyatékossgából eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Jogosultja az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, aki az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert. A fogyatékossgai támogatás összege évenként változik: a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül. A támogatás havi összege 2025. január 1-jétől

- 36.343 Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos -függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiányától-, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékossgai támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik;
- 44.732 Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.

Rokkantsági járadék (A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet) Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. A rokkantsági járadékos személy kereső foglalkozást folytathat. A rokkantsági járadékban részesülő személy utazási kedvezményre jogosult. Az ellátás havi összege 2025. január 1-jétől **60.715** forint.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról 2011. évi CXCI. törvény) Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
  - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
  - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
  - 15 éven belül legalább 3650 napon áta Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;

- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás. (3. § (1) bekezdés)

Rehabilitációs ellátás

A rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult. (4. §) Az ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra, valamint
- pénzbeli ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködésre köteles, amelynek keretében teljesíti a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket. Ennek keretében a rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles

- a rehabilitációs hatóságnál a rehabilitációs tervben meghatározott időpontban megjelenni,
- értesítési kötelezettségét teljesíteni,
- aktívan munkahelyet keresni,
- a felajánlott rehabilitációs szolgáltatást, valamint a támogatott képzési lehetőséget elfogadni, megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerő-piaci programban részt venni, és megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni, ideértve a közfoglalkoztatás keretében történő foglalkoztatást is. (6. § (1) - (3) bekezdés)

Rokkantsági ellátás

A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt. (5. § (1) bekezdés)

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg. (5. § (2) bekezdés)

Kivételes rokkantsági ellátás

Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,

- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a szükséges biztosítási idő hiánya miatt elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkezik a szükséges biztosítási idő legalább felével,
- aki keresőtevékenységet nem végez és
- aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A kivételes rokkantsági ellátás a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott keretek között nyújtható. (13. § (1) bekezdés)

Közlekedési kedvezmény (A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet)

A súlyos mozgáskorlátozott személy személygépköcsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezményre) jogosult (4. § - 5. §)

Parkolási igazolvány (A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet)

Parkolási igazolványra jogosult az a személy,

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendeletben foglaltak alapján látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak („K” betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának („N” betűjel) minősül. (2. §)

Súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 29/E. §-a alapján súlyosan fogyatékos magánszemélynek azt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről szóló kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül. A súlyos fogyatékoság utáni adókedvezmény a **minimálbér 5%-ának megfelelő összeg.**

A tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülők 2025-ben a családi adókedvezmény keretében magasabb összegű kedvezményre jogosultak. 2025. június 30-ig a kedvezmény havi összege 66 670 forinttal emelt, ami az adóban számítva 10 000 forint megtakarítást jelent. 2025. július 1-jétől ez az összeg 100 000 forintra nő, ami havi 15 000 forint adómegetakarítást eredményez.

A kedvezmény érvényesítéséhez szükséges, hogy a gyermek tartós betegségét vagy súlyos fogyatékoságát megfelelő orvosi igazolással alátámasszák.

Akadálymentesítési támogatás (A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet)

Mozgáskorlátozott személy részére akadálymentes lakás építéséhez vagy vásárlásához, valamint az akadálymentesítés többletköltségeire vissza nem térítendő állami támogatás nyújtható.

Az akadálymentesítési támogatás

- akadálymentes új lakás építéséhez, lakás vásárlásához legfeljebb háromszázezer forint, ha az építető vagy a vásárló, illetve az építetővel vagy a vásárlóval együtt költöző közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
- meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez legfeljebb háromszázezer forint,
  - ha a lakás tulajdonosa, illetve a tulajdonossal közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,

- ha az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogvisztonnyal rendelkező személy vagy vele közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy. (9. § (1) – (2) bekezdés)

Magasabb összegű családi pótlék (a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény) Magasabb összegű családi pótlék folyósítható a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után. Magasabb összegű családi pótlékre jogosult továbbá a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is, feltéve, ha utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

Összege:

- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén 23.300 Ft.
- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén 25.900 Ft.
- A 18. életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén 20.300 Ft. (11. §)

Vakok személyi járadéka (Fot. 22. § - 23/A. §)

A 18. életévét betöltött látássérült vagy vak személy számára nyújtható támogatás. „Kifutó” ellátás típus, újonnan már nem lehet megállapítani, helyette a fogyatékosági támogatás kérelmezhető.

Utazási kedvezmény

A belföldi menetrend szerinti közforgalmú közlekedésben utazót megillető kedvezmény, mely Magyarország területén, belföldi forgalomban vehető igénybe.

	Kedvezmények a helyközi közlekedésben		Kedvezmények a helyi közlekedésben
	jegy- kedvezmény	bérlet- kedvezmény	bérletkedvezmény
	(vasúti személyszállítás, Hév, helyközi autóbusz-közlekedés, komp- és révközlekedés)		
Fogyatékos személyek utazási kedvezménye			
vak személy	100%	-	100%
hallássérült személy	100%	-	100%
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint az 1998. évi XXVI. törvény szerint súlyosan fogyatékos személy	100%	-	100%
a magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermek, valamint az 1998. évi XXVI. törvény szerinti súlyosan fogyatékos személy, a vak személy és hallássérült személy 1 fő kísérője	100%	-	100%
hadirokkant és hadiözvegy	100%	-	100%
hadirokkant kísérője	100%	-	100%
legalább 75%-os rokkant hadirokkant családtagja	100%	-	100%
rokkantsági járadékos	-	-	az Szt. 1. mellékletében meghatározott mértékű kedvezmény

A fogyatékkal élő személyek anyagi támogatása helyi szinten a települési támogatás (**Gyermekek otthongondozási díjában részesülő kiegészítő támogatása**) és a rendkívüli települési támogatás biztosítása keretében történt.

Településünkön a gyermekek otthongondozási díjában részesülők számára kiegészítő támogatást biztosítottunk, amelyet három személy részére folyósítottunk. Sajnos **2025. január 1-től** ezt a támogatási formát **a források szűkössége miatt meg kellett szüntetnünk**.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A rehabilitációs ellátásokhoz (pl.: fogyatékossgal élő vagy pszichiátriai és szenvedélybeteg rehabilitációs ellátása) való hozzáférést szükség esetén többek közt a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

Zala Vármegyei Kormányhivatal Keszthelyi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya a rehabilitációs tanácsadás keretében a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára nyújt segítséget a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában.

Az Önkormányzat falugondnoki szolgálat által biztosít segítségnyújtást igénylés esetén a vizsgálatokra való szállításban.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek közül a kultúrház részben akadálymentesített, viszont a garázs + vizesblokk épülete teljesen akadálymentesített.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékos személyek számára a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú programok látogatása biztosított.

Válluson a kultúrház akadálymentesített bejárattal rendelkezik, amelyet rámpa segít a könnyebb megközelítés érdekében. Az épületben mozgáskorlátozottak számára kialakított mosdó is biztosított. Emellett az önkormányzat épületénél kijelölt parkolóhely áll rendelkezésre a mozgáskorlátozottak számára, megkönnyítve ezzel az intézmények elérhetőségét.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat épületeiben az akadálymentes közlekedés részben biztosított.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A településen járdák nincsenek, ezért a településen járdák kialakítása szükséges lenne. Válluson egy jól karbantartott játszótér található, amely a gyermekek számára biztosít szórakozási lehetőséget. A játszótér különböző játékeszközökkel van felszerelve, és a helyi közösség számára fontos szerepet játszik a szabadidő hasznos eltöltésében. Az önkormányzat figyel arra, hogy a játszótér folyamatosan biztonságos és vonzó legyen a gyermekek számára. A játszótér mozgáskorlátozottak által is megközelíthető.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

A településen fogyatékos személyek számára nem állnak rendelkezésre speciális közlekedési megoldások és nincsen fogyatékosok nappali intézménye sem. Legfőbb segítségük a szülői segítségnyújtás otthon.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fentiekben részletezettekén túl egyéb pozitív intézkedések, hátránykompenzáló juttatások nem segítik a településen élő fogyatékos személyeket.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek Válluson. Ilyen programok működtetésére nem mutatkozott igény községünkben.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Konkrét adataink a témával kapcsolatosan nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, mely községünkben fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy ország szinten. Nem találoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közlekedéshez való hozzáférés hiánya	A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségek akadálymentesítése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Megújuló energiaforrás (napelem)
Tömegközlekedés hiányossága, fontos a buszközlekedés sűrűségének növelése	Buszközlekedés korszerűsítése
Közösségi épületek energetikai korszerűsítése	Megújuló energiaforrás (napelem)
Rossz állapotú utak, járda hiánya	Utak, járdák korszerűsítése, építése
Kerékpárút hiánya	Kerékpárút építése
Kerékpárkölcsonzás lehetőségének hiánya, nincs kerékpártároló	Kerékpártároló, kölcsonzó építése
Hagyományörző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya	Hagyományörző programok, helyi identitás
Közintézmények leromlott állapota	Közintézmények fejlesztése, bővítése, fenntartásának csökkentése
A szennyvíztisztító telep egyrészt elavult, másrészt további szennyvizek fogadását - bővítés, felújítás nélkül nem teszi lehetővé	Önkormányzati tulajdonú szennyvíztelep fejlesztése
Biztonság megteremtésének szükségessége	Térfigyelő kamerarendszer felszerelése
Téli sportolási lehetőségek hiánya	Szánkó- és hófánkpálya megépítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Válluson egy civil szervezet van, a Vállus és Vidéke Fejlődéséért és Turizmusáért Egyesület (8316 Vállus, Rákóczi u. 30.)

Az Egyesület célja a Vállus és környéke fejlődésének, fejlődési lehetőségek feltárásának előremozdítása. Az idegenforgalmat a környék ismertebb tételével kívánják javítani, a kulturális értékek felkutatással és bemutatással. Azonban a környezet védelme fontos szerepet játszik a tagok és az Egyesület életében.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A településen nemzetiségi kisebbségi csoportok nem élnek, így önkormányzatuk sincs. Továbbá más nemzetiségi önszerveződések sem alakultak ki.

Válluson az egyház fontos szerepet vállal a közösségi életben és a vallási hagyományok ápolásában. A helyi római katolikus templom és annak közössége rendszeresen szervez vallási eseményeket, mint szentmiséket, ünnepi rendezvényeket és vallási szertartásokat. A vallási közösség szervezésében és a helyi rendezvények lebonyolításában is fontos szerepet játszik,

Mivel aprótelepülés Vállus, a civil szervezetek érdekérvényesítő hatása eléggé korlátozott. A településfejlesztésbe igazán az önkormányzat és ezen keresztül a polgármester tud beleszólni.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Vállus önkormányzati feladatait 2015. január 1-től a Gyenesdiási Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Vállus Község Önkormányzata az alábbi társulásokban vesz részt:

- Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás
- gyenesdiási Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
A településen nem működik nemzetiségi önkormányzat.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Válluson mindössze egy civil szervezet működik, ezért az esélyegyenlőségi tevékenységek kistérségi szinten valósíthatóak meg.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Válluson nem jellemző a for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés előkészítésben részt vett Vállus Község Polgármestere, Gyenesdiási Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője és dolgozói, az önkormányzat falugondnoka. Részben online kapcsolattartás, ill. a személyes egyeztetés az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. Vállus község honlapján (www.vallus.hu) az elfogadott dokumentum bárki számára hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtását széles körű nyilvánosság biztosításával végezzük. A HEP végleges változatát elhelyezzük a község honlapján.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> • 56 év felettek magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt • Tartós munkanélküliek magas aránya az összes álláskereső között 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása igénybevételük ösztönzése • Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekek alacsony aránya a népességben belül • Gyermekek, fiatalok számára több prevenciós program nyújtása szükséges 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekvállalás ösztönzése • Prevenciós programsorozat szervezése gyermekek, fiatalok számára
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> • Az egészségi állapot miatt romló életminőség időskorban • A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, gyakrabban válnak áldozatokká • 65 év felettek magas aránya a teljes népességben belül, helyi társadalom öregedése • 56 év felettek magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése • Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére. Rendőrséggel, polgárőrséggel közös tájékoztató tartása • Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek • Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése
Nők	<ul style="list-style-type: none"> • Családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolásának nehézségei • A családon belüli erőszak eseteinek hatékonyabb felderítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Családbarát munkahelyek, intézkedések • Az erőszakos esetek számának felderítése, csökkentése

	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozó anyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> • Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> • A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségek akadálymentesítése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	<ul style="list-style-type: none"> • Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése • Tömegközlekedés hiányossága, Fontos a buszközlekedés sűrűségének növelése • Rossz állapotú utak, járda hiánya • Kerékpárút hiánya • kerékpárkölcsonzás lehetőségének hiánya, nincs kerékpártároló • Hagyományőrző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya • Közintézmények leromlott állapota • A szennyvíztisztító telep egyrészt elavult, másrészt további szennyvizek fogadását – bővítés, felújítás nélkül –nem teszi lehetővé • Rendezvénytér időjárásfüggő • Biztonság megteremtésének szükségessége • Téli sportolási lehetőségek hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> • Megújuló energiaforrás (napelem) • Buszközlekedés korszerűsítése • Utak, járdák korszerűsítése, építése • , Kerékpárút építése • Kerékpártároló, kölcsönző építése • Hagyományőrző programok, helyi identitás • Közintézmények fejlesztése, bővítése, fenntartásának csökkentése • Önkormányzati tulajdonú szennyvíztelep fejlesztése • Rendezvénytér bővítése, ponyvával történő lefedése • Térfigyelő kamerarendszer felszerelése • Szánkó- és hófánkpálya megépítése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a közösség hasznos tagjai.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők társadalmi leszakadásának folyamatát minden lehetséges eszközzel megfékezzük, és elősegítsük e csoport felzárkózását a többségi társadalomhoz, továbbá, hogy életszínvonaluk javulását a lehető legnagyobb mértékben előmozdítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítását. Nevelésük, oktatásuk befektetés a jövőbe, ezért erre kiemelt figyelmet fordítunk. Célunk továbbá a gyermekszám gyarapodásának előmozdítása, a gyermekvállalás ösztönzése, valamint településünk családbarát jellegének erősítése.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek jólétének kérdésére, egészségügyi és szociális helyzetének alakulására, fókuszálva a megfelelő életszínvonal fenntartásának elősegítésére, az időskori elmagányosodás megelőzésére, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szerepkonfliktusok csökkentését, azaz a munka és a család összeegyeztethetőségének elősegítését, a családbarát intézkedések támogatását, valamint a nőkkel szembeni erőszak visszaszorítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének minél mélyebb megismerésére, életminőségének javítására, társadalmi integrációjuk előmozdítására, illetve a többségi társadalom tagjainak velük szembeni érzékenyítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Internet hálózat fejlesztése a községben	Az internetszolgáltatás nem érhető el mindenhol	Minél több helyi lakosnak szélessávú internet csatlakozása legyen. WIFI csatlakozási lehetőség, hogy minél több eszközzel lehessen egyszerre dolgozni.	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településfejlesztési koncepció	MNTFS 2030	Internet hálózat fejlesztés, WIFI csatlakozási lehetőség	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat) Elvégezve Megvalósult.	Növekszik az internet bekötések száma 70 %-kal	1 fő koordinátor, költségvetés, pályázati források	5 év	---
2	Közüintézmények fejlesztése, bővítése, fenntartásának csökkentése	Közüintézmények leromlott állapota indokoltta teszi az állagmegóvást.	A közüintézmények felújítása, állagának megóvása, energiahatékonyság növelése	Gazdasági program, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Épület felújítás, bővítés, energiahatékonyság növelés, fenntartási költség csökkentése	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A közüintézmények fenntartásának 30 %-os csökkentése	1 fő közüintézményvezető, pályázati forrás, költségvetés	5 év	---
3	Utak, járdák korszerűsítése, építése	Rossz állapotú utak, járda hiánya	Rossz állapotú utaknak, kátyúknak a megszüntetése, (Rákóczi u. aszfaltozása) balesetek elkerülése, járdaépítés, elkerülő út építés	Településképi Arculati Kézikönyv, Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településfejlesztési koncepció	MNTFS 2030	A településen az utak, járdák 100%-os felújítása, Rákóczi u. aszfaltozása, elkerülő út építése, járdaépítés, Petőfi utca aszfaltozása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A 100%-os út- és járda felújítás, új járda, elkerülő út hossza	szervező, pályázati forrás, költségvetés	5 év	---

4	Kerékpártároló, kölcsönző építése	Kerékpárkölcsönzés lehetőségének hiánya, Nincs kerékpártároló	A kerékpár nélkül érkezők a kölcsönzés lehetőségével élvezhető programként élvezhessék a természetben való sportolást, illetve a kerékpártároló megépítése nagyon fontos a kerékpárok rendezett tárolása szempontjából.	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési koncepció, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Kerékpártároló, kölcsönző építése, sportolás, szabadidő hasznos eltöltése, kerékpártárolás kulturált formában történő megvalósítása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	kerékpártárolók száma, 1 db kölcsönző építése	Pályázati források, költségvetés, 1 fő koordinátor	5 év	---
5	Önkormányzati tulajdonú szennyvíztelep fejlesztése	A szennyvíztisztító telep egyrészt elavult, másrészt további szennyvizek fogadását – bővítés, felújítás nélkül – nem teszi lehetővé, ezért szükséges a fejlesztés	A szennyvíztisztító telep felújításával, bővítésével alkalmas legyen további szennyvizek fogadása	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Gazdasági Program	MNTFS 2030, Nemzeti Környezetvédelmi Program	A szennyvíztelep méretéből és állapotából eredően nem rendelkezik elegendő tartalékkal ahhoz, hogy a keletkező szennyvíznövekményeket fogadni tudja, ezért is szükséges a fejlesztések végrehajtása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os rákötöttség elérése,	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
6	Kerékpárút (vegyes forgalmi) út kialakítása	Kerékpárút hiánya	Kerékpárút (vegyes forgalmi) út kialakítása, környezetszennyezés csökkentése, egészségmegőrzés, sportolási lehetőség	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési Koncepció	MNTFS 2030	Kerékpárút (vegyes forgalmi) út kialakítása, környezetszennyezés csökkentése, egészségtudatos életmód szorgalmazása, szabadidős tevékenység	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	100%-os minőségű kerékpárút fejlesztése	1 fő koordinátor, pályázati források, költségvetés	5 év	---
7	Rendezvénytér bővítése	Rendezvényterület használata időjárásfüggő	Rendezvények helyszínének fejlesztése	Gazdasági program, Településfejlesztési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv,	MNTFS 2030	Rendezvényterület bővítése	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat) Elvégezve Megvalósult.	1 db rendezvényterület bővítése	1 fő koordinátor, pályázati forrás, költségvetés	5 év	---

				Költségvetési koncepció								
8	Térfigyelő kamerarendszer	Biztonság megteremtésének szükségessége, ellenőrzés fontossága, bűncselekmények elkövetésének csökkentése ill. felderítése elengedhetetlen	A térfigyelő kamerarendszer kiépítése	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési koncepció, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a biztonság, ellenőrzés, bűncselekmények elkövetésének csökkentése ill. felderítése céljából	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db Térfigyelő kamerarendszer	1 fő koordinátor, Költségvetés, Pályázati programok	5 év	---
9	Szánkó, hófánkpálya építése (melegedő szoc. helyiségek)	Téli sportolási lehetőségek hiánya	Szánkó, hófánkpálya kiépítése a téli sportot kedvelő célközönség számára és a hozzá tartozó melegedő és szoc. helyiségek megépítése	Gazdasági program, Költségvetési koncepció, Településképi Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési koncepció	MNTFS 2030	Pályázati forrás keresése, igényfelmérés, szánkó-, hófánkpálya és a hozzá kapcsolódó melegedő és szoc. helyiségek létrehozása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	1 db szánkó, 1 db hófánkpálya építése, 1 db melegedő, kötelező szoc. helyiségek száma	Költségvetés, pályázati források, 1 fő koordinátor	5 év	---
10	Megújuló energiaforrás (napelem)	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésének szükségessége	Korszerű épületek, csökkenő energia, hatékonyság	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	Tervezés felmérése, ütemterv készítése, tervezési és végrehajtási-kivitelezési intézkedések, karbantartás	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Korszerű épületek és napelem	Humán erőforrás, önkormányzati és pályázati erőforrás	5 év	
11	Buszközlekedés korszerűsítése	Tömegközlekedés hiányossága, buszközlekedés és sűrűségének növelése	Jobb összeköttetés a környező településekkel, a munkába eljutás megkönnyítése a buszközlekedés sűrűbbé tételével	Gazdasági program, Költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Utasbarát közlekedés, a munkába járás könnyítése, tárgyalás a közlekedési vállalattal a településre betérő járatok számának növelésével kapcsolatban	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A buszközlekedés javulása 30 %-kal	önkormányzati és pályázati erőforrások, 1 fő koordinátor	5 év	
12	Hagyományőrző programok, helyi identitás	Hagyományőrző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya	Pályázati forrás felhasználásával meglévő, illetve új rendezvények megszervezése	Költségvetés, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pályázati forrás keresése a meglévő hagyományos rendezvények és új programok megszervezéséhez, pályázati dokumentáció	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Rendezvények száma	Pályázati forrás, 1 fő közösség-szervező	5 év	

						készítése, rendezvények m megszervezése							
13	110 m belterületi útszakasz önkormányzati tulajdonba kerülése	Az érintett útszakasz jelenlegi tulajdoni helyzete akadályozza a közlekedési infrastruktúra fejlesztését és fenntartását, amely hátrányosan érinti a helyi lakosság közlekedési lehetőségeit.	Az önkormányzat tulajdonjogának megszerzése az útszakasz felett annak érdekében, hogy fejlesztési és karbantartási munkákat lehessen végezni, ezáltal biztosítva a biztonságos és akadálymentes közlekedést.	Gazdasági program, Településképi Arculati Kézikönyv, Településfejlesztési koncepció, Költségvetési koncepció	Országos Területrendezési Terv, Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS)	Az útszakasz önkormányzati tulajdonba vétele, jogi és adminisztratív ügyintézés lebonyolítása, a szükséges műszaki felmérések elvégzése, valamint a későbbi karbantartási és fejlesztési tervek előkészítése	Vállus Község Önkormányzata	2025. 01. 01. (szerda)	Az útszakasz önkormányzati tulajdonba kerülésének jogi lezárása	Humán: jogászok, műszaki szakemberek, pénzügyi: önkormányzati költségvetési keret, pályázati források, esetleges állami támogatás	5 év		
14	Vállus, Petőfi utca közműépítés	A közművek (víz, szennyvíz, áram, gáz, távközlés) hiánya rontja az életminőséget és akadályozza az ingatlanfejlesztést.	Teljes közműhálózat kiépítése a lakosság megfelelő ellátása és a település fejlesztése érdekében	Településfejlesztési koncepció, Költségvetési koncepció, Gazdasági program	Országos Területrendezési Terv, Nemzeti Vidékfejlesztési Terv, Magyarország Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiája	A szükséges közműhálózat tervezése és engedélyeztetése	Vállus Község Önkormányzata, közműszolgáltatók	2025. 01. 01. (szerda)	10 ingatlan csatlakoztatása	Önkormányzati, állami és EU-s támogatások, lakossági hozzájárulás	5 év		
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége													
1	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése	56 év feletti, veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek magas aránya a nyilvántartott állás keresők közt	Munkanélküliség csökkentése az idősebb korosztály tagjainak körében.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A munkanélküliség csökkentése 30%-kal	Humán erőforrás, pályázati forrás, költségvetés	5 év		
2	Képzések, átképzések, mentori szolgáltatás	Tartós munkanélküliek magas aránya az összes állás kereső között	Tartós munkanélküliség csökkentése	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Képzési, átképzési lehetőség biztosítása az érintetteknek, mentori szolgáltatás igénybevételére történő ösztönzés	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Tartós munkanélküliség csökkenése a helyi lakosok körében	Humán erőforrás.	5 év		

II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekvállalás ösztönzése	Gyermekek alacsony aránya a népességben belül	Gyermekek számának, arányának emelkedése a település népességén belül	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	Gyermekvállalás ösztönzése, gyermekek számának gyarapodása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A családbarát intézkedések és azok fennmaradása a későbbiekben is	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás	5 év	
2	Prevenációs programsorozat gyermekek, fiatalok számára	Gyermekek, fiatalok számára több prevenációs program nyújtása szükséges	Gyermekek, fiatalok fokozottabb védelme az őket érintő nehézségekkel, veszélyeztetettség el szemben	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Prevenációs előadások szakképzett előadók révén	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Prevenációs programok száma, résztvevők száma	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	5 év	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása	Dogozó édesanyák "kiegésének" megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztala- és információcsere, tájékoztatás céljából	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás	5 év	
2	Családbarát munkahelyek, intézkedések	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei	Családi és munkahelyi kötelezettségek könnyebb összehangolása	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030	Családbarát munkahelyek létrejöttének támogatása, családbarát intézkedések támogatása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	A családbarát intézkedések és azok fennmaradása	Humán erőforrás, pályázati erőforrás, költségvetés	5 év	
3	Jelzőrendszer működésének és prevenációs jellegének erősítése	Nagy fokú látencia a nőket érintő erőszak terén	A jelzőrendszeri tagok aktivitásának fokozódása, gördülékeny együttműködése, jelzőrendszer	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS (2030)	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenációs jellegének	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a a jelzőrendszeri tagoktól	Humán erőforrás, anyagi erőforrás	5 év	

			prevenációs jellegének erősödése, a családon belüli erőszak eseteinek hatékonyabb felderítése			erősítése, tagjainak aktivizálása						
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszában az idősek	65 év feletti magas aránya a teljes népességben belül, helyi társadalom öregedése	Az idős népesség egészségügyi és szociális helyzetének javulása	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszába az idős korosztály állítása, számukra minél több, szükségletekhez igazodó szolgáltatás és ellátás biztosítása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről, egészségügyi és szociális problémák mérséklődése az idősek körében	Humán erőforrás, anyagi/pályázati erőforrás, technikai erőforrás	5 év	
2	Munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése	56 év feletti magas aránya a nyilvántartott álláskeresők közt	Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia ((20223-2024)	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Munkanélküliség csökkenése az idős korosztály tagjainak körében	Humán erőforrás, anyagi erőforrás	5 év	
3	Tájékoztató előadások, szűrővizsgálatok szervezése	Az egészségi állapot miatt romló életminőség idős korban	Az elérhető szűrővizsgálatokról tájékoztatottak legyenek, a mozgás, az egészségtudatos magatartásformák ismerté tétele, nyugdíjasklub, közös programok szervezése	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Szűrővizsgálatok népszerűsítése, rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, preventív szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Küldött önkormányzati tájékoztatók száma, családonként tájékoztatókon résztvevők száma, Klubtagok és résztvevők száma	Önkormányzati és pályázati támogatások	5 év	
4	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére, rendőrséggel,	A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, gyakran válnak áldozattá	Minden időskorú ismerje meg a csalók által alkalmazott trükköket. Az időskorúak	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Folyamatos tájékoztatás és figyelemfelhívás a trükkös csalásokra, azok megelőzésére, az idős személyek	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Kiküldött tájékoztatók száma családonként, tájékoztatásokon résztvevők száma	Humán erőforrás, pénzügyi erőforrás	5 év	

	polgárőrséggel közös tájékoztatók tartása		ismerjék meg a megelőzés módszereit. Hatékony védekezés legyen a családokkal szemben			környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése						
--	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	A közszolgáltatásokhoz, a közösségi közlekedéshez, az információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférési lehetőségek akadálymentesítése	Közszolgáltatásokhoz, kulturális, sportprogramokhoz, közlekedéshez való hozzáférés hiánya	Akadálymentes környezetre történő törekvés, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az önálló életvitelben	Költségvetési koncepció, Gazdasági program	MNTFS 2030, Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Akadálymentesítés ütemterv szerinti megvalósítása	Vállus Község Önkormányzata	2028. 01. 01. (szombat)	Akadálymentesített önkormányzati intézmények száma	Pályázati erőforrás igénybevétele, önkormányzati költségvetési erőforrás, 1 fő koordinátor	5 év	
---	---	---	--	--	---	---	-----------------------------	-------------------------	--	--	------	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalkozásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Vállus község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Vállus község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 14/2025. (II.18.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Vállus, 2025. február 19.

Herczeg Béla
Herczeg Béla
polgármester

Vállus Község Önkormányzata
8316 Vállus, Rákóczi u. 36.
☎ 83/371-647

V/6-21-2/2025.

KIVONAT

Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2025. február 18. napján megtartott soros testületi üléséről készült jegyzőkönyvből:

A képviselő-testület 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

14/2025. (II.18.) számú képviselő-testületi határozat:

1. Vállus Község Önkormányzata Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rend.) 6. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálta az 5/2023. (II. 14.) számú határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028 című dokumentumot, és úgy dönt, hogy elfogadja a határozat mellékletét képező Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028 I. Felülvizsgálata című dokumentumot.
2. A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy gondoskodjon a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2028 I. Felülvizsgálata dokumentumban meghatározott feladatok határidőben történő végrehajtásáról.
3. A képviselő-testület elrendeli a HEP közzétételét a Korm. rend. 3. §-a alapján a helyben szokásos módon, valamint annak soron kívüli megküldését a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság részére, amely a dokumentumot saját honlapján is közzéteszi.

Határidő: 8 napon belül

Felelős: Herczeg Béla polgármester

Rajkiné Pintér Judit vezető főtanácsos

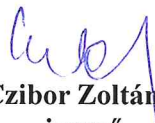
Herczeg Béla sk.
polgármester

Czibor Zoltánné sk.
jegyző

A kivonat hitelül:

Gyenesdiás, 2025. február 19.

Czibor Zoltánné
jegyző